

РІДНА ШКОЛА

Лютень 2008.

Рік XXXXV Ч. 1 (149).

РІДНА ШКОЛА

Видає Шкільна Рада при УККА
і Центральні Опікунів
тричі на рік

Євген В. Федоренко — головний редактор

Річна передплата:
\$10.00 (ам. доларів)
Одне число — \$5.00

RIDNA SHKOLA

Published Three Times Annually
by the Educational Council UCCA
and Parent-Teacher Association

Editor — Eugene W. Fedorenko

Subscription Rates:
One Year — \$10.00
Single Issue — \$5.00

АДРЕСА ШКІЛЬНОЇ РАДИ, РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

EDUCATIONAL COUNCIL UCCA — P. O. Box 391 — COOPER STATION, NEW YORK, N.Y. 10276-0391

TEL.: (212) 477-1200

FAX: (212) 777-7201

e-mail: rada@ridnashkola.org

КОРПУНКТ В КИЄВІ :

Онкович Ганна Володимирівна — Київ-30, вул. М. Коцюбинського, буд. 2, кв. 11, тел. (044) 234-3925

Пасемко Іван Петрович — Київ-32, бульв. Т. Шевченка, буд. 38, кв. 92, тел. (044) 235-2143

З М І С Т

Звернення Президента України В. Ющенка до світового українства з нагоди вшанування 75-х роковин Голодомору 1932-1933 років	1
А. Долгальов. Голодомор — злочин проти українців. Свідчення кубанського росіянина	1
О. Рожка. Кілька думок про нью-йоркське відзначення голодомору-геноциду	3
І. Пасемко. Франкові Нагуєвичі гостинно приймають учасників Всеукраїнського літературно-мистецького свята “Я син народа, що в гору йде”	6
І. Пасемко. Конгрес II: Українська освіта у світовому часопросторі	9
М. Козак. Майстер першої руки. Під чебрецевим небом ...	15
М. Козак. Вірші	17
О. Миколук. Нас не доженуть!	20
В. Притула. На 10-ліття єдиної в Криму українськомовної гімназії прокуратура Сімферополя... ..	21
Т. Зеленко. 15 років Народному Дому “Просвіти” у м. Хмельницькому	22
Обіжник №6	23
Н. Сікора. Конференція вчителів шкіл українознавства ...	24
М. Щерб’юк. 40-ий рік в “Рідній Школі”	26
В. Журавська. Рідна школа Чикаго відзначила 80-літній ювілей свого директора пані Хойнацької	28
М. Дупляк. Національне питання в драматичній поемі “Бояриня” Лесі Українки	30
Є. Федоренко. Микола Олександрович Французенко	33

УПРАВА ШКІЛЬНОЇ РАДИ:

д-р Євген Федоренко — голова,
д-р Олександр Лужницький — екзекутивний заступник голови,
мгр. Степан Патриляк — заступник голови,
д-р Юрій Гаєцький — заступник голови,
д-р Марія Кіцюк — кореспонденційний секретар,
мгр. Роман Дубенко — протоколярний секретар,
Маруся Решітник — фінансовий референт,
д-р Роман Брух, д-р В. Кость, дир. В. Кривонос — члени Управи.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

дир. Теодор Царик — голова;
інж. Богдан Гаргай, дир. Оксана Кулинич,
М. Мельник, дир. О. Поліщук, — члени.

ТОВАРИСЬКИЙ СУД:

дир. Юрій Косачевич — голова,
дир. Б. Волянська, д-р Р. Гриців,
дир. Л. Паславська, мгр. Надія Хойнацька, — члени.

www.ridnashkola.org

Typeset and layout by Brukh —
13 Lionel Pl., Whippany, New Jersey 07981, USA.

Звернення Президента України В. Ющенка до світового українства з нагоди вшанування 75-х роковин Голодомору 1932-1933 років

Дороге світове українство! Брати і сестри!

У ці дні Україна розпочинає вшановувати 75-ту річницю Голодомору 1932-1933 років.

Голодомор — одна з найстрашніших гуманітарних катастроф в історії людства. Внаслідок свідомої і чітко спланої політики тоталітарного комуністичного режиму були знищені мільйони наших співвітчизників. За своїм вражаючим масштабом Голодомор перевищив навіть втрати нашого народу від Другої світової війни. Ми й досі переживаємо наслідки цього безжального терору, спрямованого на пляномірне винищення Української нації.

Дії тоталітарного режиму вимагають світового засудження. Українська дипломатія та закордонне українство доклали значних зусиль для визнання світовою спільнотою та міжнародними інституціями Голодомору геноцидом Українського народу. Цю роботу потрібно наполегливо і послідовно продовжувати, щоб повною мірою довести світові правду про минулі лихоліття.

Скрізь і всюди, де представлена наша громада, має бути збережена й гідно вшанована пам'ять про невинні жертви Голодомору. Усіх вас я закликаю активно сприяти появі інформацій-

них центрів, навчальних програм та виставок трагічної події 1932-1933 років.

Окремо звертаюсь до молодих українців по всьому світі. Я прошу вас якнайактивніше відгукнутися на моє слово і стати щирою і палкою основою великої праці для відкриття світової правди про Голодомор.

З шаною закликаю світове українство і всіх людей доброї волі, незалежно від походження, 24 листопада запалити свічки пам'яті за жертвами Голодомору по всій планеті.

Донесіть ці пломені правди до кожного народу і кожної землі, а в листопаді 2008 року передайте їх як єдину свічу в Україну, щоб стала вона вічним і незгасимим символом нашої скорботи за мільйонами загиблих братів і сестер, нашої єдності і віри у незламну силу Українського народу.

Наш обов'язок — об'єднати зусилля і зробити все можливе, щоб ці трагічні сторінки історії ніколи не були забуті.

Україна пам'ятає! Світ визнає!

Віктор Ющенко.

Голодомор — злочин проти українців. Свідчення кубанського росіянина

Взятись за перо мене змусила неміч аргументів деяких дослідників, які не є досить переконливими щодо того, що Голодомор був геноцидом саме етнічних українців. Я — росіянин, що народився на Кубані після Голодомору.

Як відомо, на початку 1790-х років запорожці куренями переселялись на Кубань і засновували козацькі курені, що згодом ставали станицями з тими ж назвами. Був Кушівський курінь — постала станиця Кушівка, а також станиці Шкуринська, Канелівська, Старо-Мінська.

Козацькі поселення — станиці, розкинулися на великій території від Дону до Чорного моря, від Азовського моря до Адигеї.

Тут козаки мали великі привілеї перед "городовиками" — росіянами, які після реформи

1861 року великими масами "розбавили" етнічних українців. В числі російських переселенців були і мої пращури, які, залишившись без земельних наділів у Калузькій та Воронежській губерніях, прийшли на кубанські чорноземи.

Але землі вони не отримали і тут (їм дозволяли оренду), тому годувалися торгівлею та ремісництвом. Кожна з етнічних груп впродовж десятиліть зберігала свою мову та звичаї.

Аж тут настала пора колективізації та звірської експропріації не тільки земель та худоби, але й самої їжі до останньої крихти.

На землях станиці Шкуринської, яку за спротив радянській владі занесли на "чорну дошку" у 1932 р. був такий багатий врожай, якого, за словами матері, не було ні до, ні після того!

Сумна доля чекала на той урожай. Кушівку і м. Сійськ зв'язувала тоді одноколійка, яка проходила через мою станицю.

Зберігати такий врожай було ніде, а залізницею спромоглися вивезти тільки незначну частину зібраної пшениці. Величезні кучугури зерна день і ніч охоронялись солдатами з гвинтівками, ще восени рясно зазеленіли.

Зерно "загорілось" і до весни погнило. Але навіть до цього зіпсованого добра людей не допускали і стріляли, якщо хтось з умираючих з голоду селян наблизився.

Моя теща, Куриленко Параска Луківна, що народилась у селі Рівне на Кіровоградщині у 1918 році, багато разів розповідала, що тільки з їхнього двору у Рівному "активісти" вивозили збіжжя цілих три дні!

Я живу на Україні п'ятдесят перший рік, розмовляв з десятками людей, яким вдалося вижити у Голодомор — і жоден не сказав, що в 1932 році був неврожай! Тобто і на Кубані, і в Україні той рік видався дуже врожайним.

У зв'язку з цим я хотів би запитати у людей, які живуть по той бік від правди (таких, як Симоненко або Вітренко і тих, хто їх підтримує), звідки вони беруть дані про поганий врожай, що начебто спричинив голод?

І щось мені здається, що ці "товариші", послідовники Геббельса з'явилися на світ з такими прізвищами лише тому, що їх батьки були тими самими "активістами", що знищили мільйони етнічних українців.

Треба ритися в архівах — і ми побачимо, що багато нинішніх запроданців України дивним чином носять ті ж самі прізвища, що й кати свого народу, які пішли на службу до кремлівських людоджерів.

Ці факти є незаперечні, тому що більшість з них я дізнався від своїх батьків Олексія Федоровича та Ольги Минівни. Батько наприкінці тридцятих років приїхав на Кубань з Дону (де, до речі, не було голоду).

Під впливом інформації останніх місяців я зрозумів, що у цілісній картині злочинів Леніна, Сталіна та їх наркомів, яка постала переді мною вже давно, є великий пробіл.

Згадавши розповіді мами, я з жахом збагнув, що з дванадцяти тисяч жителів станиці Шкуринської в 1932-33-х роках вмерло з голоду шість тисяч етнічних українців (козаків). Вимерли Корнієнки, Дриги, Сергієнки, Пилипенки... А росіяни Туманови, Мастерови, Тегіни, Золотухіни та ін. (в тому числі і родина моєї

матері) залишилися живими! Всі росіяни отримували сякі-такі пайки, тому й вижили.

І ще про політику "колективізаторів" щодо українців, про що я ніде не чув. Річ у тім, що моя мама була завідувачою однієї з шкіл станиці і мешкала у козацькій частині Шкуринської.

Десь навесні 1933 р. матір викликали у станраду, видали посуд і продукти, і доручили організувати харчування школярів, дітей козаків, які залишилися живі. Я не знаю, скількох козачат матері вдалося врятувати від голодної смерті, але один випадок запав мені в душу. Під час шкільного обіду до неї підійшов хлопчик, немов би накачаний повітрям, вона його вперше бачила. "Як тебе звуть?" — спитала вона.

"Я — Коля Сергієнко, ваш учень" — відповів хлопчик. Мати погодувала його затіркою (борошняні кульки, зварені в воді), і відправила додому.

На наступний день, знову в обід, вона побачила маленький скелет, обтягнутий шкірою з великими очима, що прийшов їсти. "Ти хто?" — спитала. "Я — Коля Сергієнко, ваш учень".

А в цей самий час за декілька кілометрів під озброєною охороною догнивали тисячі (!) тон зерна. І багато років по тому Микола, вже дорослий, обнімав свою вчительку і називав її мамою і своєю рятівницею.

Мені хочеться запитати у "вірних лєнінців", яку ж треба мати чорну душу, щоб захищати нелюдів, які відбирали у дитини можливість з'їдати хоча б тарілку затірки в день, виморювали голодом справжніх хліборобів. До самого свого розпаду радянська імперія не позбулася титулу найбільшого у світі імпортера зерна!

Я закликаю український народ не знижувати тонус боротьби за історичну справедливість і проти злочинів комуністів, добиватись заборони КПУ та її ідеології, суду над КПУ, як правонаступницею злочинної КПСС та суворой відповідальності за заперечення факту Голодомору, та пропаганду комуністичної ідеології.

Поплічників злочинного режиму, чиїми руками вивозилося та гноїлося зерно, і вбивалися мільйони, необхідно судити так, як досі знаходяться і передаються до суду поплічники гітлерівських злочинів. Злочини проти людства не мають терміну давності.

*Анатолій Долгальов, кандидат наук, м. Київ.
(Радіо "Свобода")*

Кілька думок про нью-йоркське відзначення голодомору-геноциду

Осип Рожка

Учні шкіл українознавства, члени молодечих організацій СУМ і Пласт, чи студенти, всі, хто прийшов на заклик Крайового Комітету для відзначення початку року 75-их роковин голодомору-геноциду української нації зробив велику прислугу українській справі. Оця молодь, від найменших до 16-17 років, брала участь у три милевій ході від церкви св. Юра в Нью-Йорку (від скверу ім. Тараса Шевченка) до собору Св. Патрика, який знаходиться на 5-ій авені між 50 і 51 вулицями, та в панахиді за знищених геноцидом наших братів та сестер під російською окупацією, — доказали, що пам'ять про цю трагедію буде жити доти, доки наша молодь пригорне до свого серця це страшне пережиття українського народу.

Вони доказали, що пам'ять про голодомор жива, що ця трагедія набрала статусу запевненого відзначення, добровільно взятого на себе, так як і відзначення незалежності України.

Большевицька система знищила мільйони українців, зламавши хребет українського народу — українського селянина як самостійного господаря на своїй землі і пам'ять про цей злочин буде жити вічно як і про того, хто його спричинив. Після сталінського геноциду мільйонів українців, (були місяці коли денно вмирало 25 тисяч осіб) постали колгоспи, в яких закріпачено українського селянина, узалежнено його від советської держави і колгоспного управління, які постійно його визискували, залишаючи жебраком на рідній землі. Тому пам'ять про геноцид на підсоветській Україні та запровадження колгоспів викликували в Західній Україні великий спротив і УПА (Українська Повстанська Армія) воювала проти заведення советських колгоспів. І тільки тоді, коли військова сила советів взяла верх у боротьбі з УПА, почав новітній окупант України запроваджувати колгоспи на окупованих західних територіях.

Відзначення Голодомору-геноциду в НьюЙорку, 2007 р.

В суботу 17-го листопада 2007-го року перед церквою св. Юра, яка знаходиться на 7-ій вулиці у Мангаттані, зібралося багато сотень української молоді і громадянства з плякатами в руках, на яких були виписані вимоги до Вашингтону визнати голодомор українського народу геноцидом, та з засудом Москви чи Сталіна, які вказували на колосальні жертви українського народу в тих роках — 10 мільйонів. Підкреслюємо — багато молоді шкільного віку — з різних стейтів та міст Східного побережжя: Пассейку, Філадельфії, Нью Гейвену, Нью-Йорку, Морріс Кавнті, Картерету, Пітсбургу, Карнегі, Парми, Йонгставну, Мейпелвуду, щоб тільки на тих, про яких можна було довідатися з уст учасників демонстративного походу...

І добре, що пресовий комітет піддав цифру геноциду на 10 мільйонів жертв, хоч дехто з дослідників готовий подати і вищі цифри. Речі, які можна дискутувати поза кулісами для устігнення, не треба виводити на публічний форум.

Велика присутність молоді — шкіл українознавства, пластунів і сумівців (десятки сумівців були в одностроях), вказувала, що цього року зроблено відповідний розголос серед шкіл УККА та молодечих організацій. Ця молодь тримала в руках різні плякати: „Геноцид в Україні — 10 мільйонів мертвих!”, „Вашінгтоне! Час визнати геноцид тепер”, „Голодомор нікого не помилював!”, „Геноцид України, світ повинен знати!”, „Сталін — винен!”.

Тримилевий похід від Св. Юра до св. Патрика — це невелика відстань, але й немала. Ішла молодь і йшли також старші — понад 80 років. Подиву гідне явище. Йшло духовенство, представники українського уряду, ішли також і голови організацій. Жаль мені стало пластової діячки, яка стояла з боку і тільки сумно дивилася на тих у поході. Вона вже не могла ходити, і сльози витирала, звірившись авторові цього спостереження, що вона пішла б у поході та здоровля не дозволяє. У першому ряді за прапорами ЗСА та України і за гуртом українських-американських ветеранів ішли: Владика Павло Патрик Хомницький, ЧСВВ, (УКЦ), Архiepіскоп Антоній (Українська Православна Церква в ЗСА), о. Бернард Панчук, (УКЦ) парох церкви св. Юра, президент УККА М. Савків, д-р Олег Шамшур, надзвичайний і повноважний посол України у ЗСА, М. Кириченко, генеральний

консул України у м. Нью-Йорку, Юрій Сергєєв, постійний представник України при ООН.

А де ж були голови громадських організацій? Видно, ніхто з організаторів не подумав, про те, щоби заслужені діячі, які спричинилися до відзначення голодомору знайшли якесь місце в перших рядах. Десь, у середині колони, яка могла нараховувати тисячу і більше осіб, ішов Голова СКУ, Аскольд Лозинський з дітьми та з своєю сестрою Ларисою Кий, головою Українського Американського Допомогового Комітету; десь в іншому місці заслужений суддя, д-р Богдан Футей, який прибув з Вашингтону. Нью-Йоркська поліція змобілізувала два десятки мотоциклів і з 15 поліційних авт.

В часі маршу молодь роздавала летючки про голодомор-геноцид, як і поштові листівки, які заохочували заадресувати ці листівки Кондолізі Райс з проською-закликом визнати голодомор геноцидом українського народу.

Маршируючі прибули вчасно до собору св. Патрика. Заповіджена на 2:30 по полудні, відправа Панахиди, до якої співав відомий хор “Думка” під батутою Василя Гречинського. Вступне слово з наголосом на християнське відзначення голодомору виголосив Владика Павло Хомницький, який говорив про жертви українського народу, про християнське відзначення голодомору та вказував на те, щоб більше не було потреби одному народові показувати на другий за поповненні злочини. Присутні приєдналися в молитовному зосередженні до відповідей хору, слухаючи його мелодійний спів. Відправляли панахиду представники різних деномінацій — Преосвященний Архiepіскоп-Митрополит Стефан Сорока (УКЦ), пресосв. Архiepіскоп Антоній (УПЦ Константинопільського Патріярхату), Преосвященний Владика Павло Хомницький, (УКЦ), стемфордський епарх та Преосвященний Владика Іван Бура (УКЦ), Єпископ Паїсій (УПЦ Київського Патріярхату) та численне духовенство католицьке і православне.

Після скорботної відправи панахиди за жертви українського голодомору-геноциду 1932-33 років, Ярослав Савків, мол. привітав присутніх в імені Крайового Комітету для відзначення 75-ої річниці Українського Геноциду 1932-33 років, пояснив акцію крайового комітету, якою розпочато цілий цикл відзначення та предста-

вив надзвичайного і повноважного посла України в США д-ра Олега Шамшура, який приєднався до траурного відзначення пам'яті жертв Голодомору та зачитав звернення Президента України до українців у світі. У зверненні Президент України виразно сказав такі глибокозмістовні слова: “Внаслідок свідомої та чітко спланої політики тоталітарного комуністичного режиму були знищені мільйони наших земляків. За своїм вражаючим масштабом голодомор перевищив втрати нашого народу від Другої Світової війни. Ми й досі переживаємо наслідки цього безжального терору, спрямоване на планомерне винищення української Нації”. “Дії тоталітарного режиму вимагають світового засудження”. (Виступ Президента друкувала Америка в ч. 45 з 24-го листопада 2007-го р.).

Президент УККА, Ярослав Савків, мол. прочитав звернення Президента ЗСА Джорджа Буша до всіх учасників відзначень, в якому президент Америки дає моральну підтримку тим, хто відзначає голодомор.

Окрім того, в часі відзначення голодомору, промовляли: постійний представник України при ООН Ю.А.Сергєєв, який говорив про діяль-

ність дипломатичного персоналу у розповсюдженні правди про голодомор серед дипломатичного персоналу в Організації Об'єднаних Націй, конгресмен від шт. Нью-Йорк М. Гінчі, який не цурається свого українського походження, і говорив про потребу зробити голосною правду про український голодомор-геноцид.

Голова Світового Конгресу Українців д-р Аскольд Лозинський виголосив значуще слово, яке своєю вагомістю запало у душі учасників заходу. Промовець на підставі демографічних даних — перепису населення 1926 і 1939 років — вказав на зріст населення в СРСР — а також на спад українського на 3 мільйони. Зріст населення за порівняльним коефіцієнтом виявляє, що українці втратили 12 мільйонів населення. Рівнож вказав, що розсекречені советські документи свідчать про те, що голодомор був спрямований на український народ. Дав жорстку картину вимирання дітей в часі голодомору.

Словами “Ми звертаємося до всіх націй, урядів та міжнародних організацій визнати наш біль і заспокоїти наші переживання визнанням Голодомору 1932-33 рр. Геноцидом проти українського народу.”

Архiepіскоп Антоній, УПЦ в ЗСА, звернувся до присутніх з коротким, але вдумливим словом про голодомор та вкінці подякував всім присутнім за участь, а римо-католицьким властям, особливо кардиналові Ігену за доброзичливе ставлення до української справи та за можливість користуватися собором св. Патрика для соборної відправи.

У храмі пронеслася благальна молитва за Україну „Боже великий, єдиний”, у виконанні хору „Думки”, яка зворушила присутніх. Українська громада насправду духово багатшою, маючи такий знаменитий хор під батуту Василія Гречинського.

Урочиста хода і реквієм у Соборі Святого Патрика знаменують початок багатьох заходів, які відбуватимуться протягом року у ЗСА та які завершаться кульмінаційними відзначеннями в столиці ЗСА в часі святкування Дня Колумба 2008 року відкриттям пам'ятника жертвам геноциду 1932-33 років для увічнення трагічної жертви нашого народу тих жорстоких підневільних років.

Франкові Нагуєвичі гостинно приймають учасників Всеукраїнського літературно-мистецького свята “Я син народа, що вгору йде”

Таке Всеукраїнське літературно-мистецьке свято “Я син народа, що вгору йде” відбулося у рідному селі Івана Франка Нагуєвичах на Львівщині упродовж 1-2 вересня 2007 року. В урочистостях взяли участь голова Львівської ОДА п. Петро Олійник, представники Дрогобицької райдержадміністрації, а також української інтелігенції з Києва, Дрогобича, Любліна (Польща), Львова, Рівного, Яремчі, Нагуєвич та багатьох навколишніх сіл, посланці яких прибули сюди, щоб гідно вшанувати 151-у річницю від дня народження Великого Каменяра, велета української культури, творча спадщина якого й досі хвилює не лише українського вченого, художника, актора, просто читача, але знаходить відгук у середовищі багатьох європейських народів, народів світу. Слід зазначити, що цьому дійству ще 27 серпня 2007 року передувало покладання квітів до пам’ятників Івана Франка в Дрогобичі та Нагуєвичах. Саме такі заходи запланував оргкомітет, який очолив Петро Іванишин — доктор філологічних наук, доцент катедри теорії та історії української літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. До складу оргкомітету входили: Михайло Кравець — голова Дрогобицької райдержадміністрації, Петро Кононенко — доктор філологічних наук, академік, професор, директор НДІ українознавства МОН України, Любомир Сікора — голова науково-культурологічного товариства “Бойківщина”, Сергій Квіт — доктор філології, професор, президент Національного університету “Києво-Могилянська академія”, Марія Матіос — письменниця, лауреат Шевченківської премії, заст. голови Комітету з Національної премії імені Тараса Шевченка. А вченим секретарем оргкомітету працював власне ініціатор і натхненник цього Франкового форуму Ярослав Радевич-Винницький — кандидат філологічних наук, доцент катедри української мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, ст. Науковий співробітник НДІ українознавства МОН України, голова благодійного фонду імені Івана Франка. Участь голови Дрогобицької райдержад-

міністрації п. М. Кравця в роботі оргкомітету, вихідця з того ж Дрогобицького району, якимось особливо активізувала участь громадськості району та Нагуєвич у такому фактично досі не знаному заході. Бо якщо до сих пір, звичайно, відзначалися круглі дати, щоб таким шляхом масово зібратися на батьківщині І. Франка, то починаючи з 1 вересня 2007 року такі заходи відбуватимуться щоріч, тобто наукова конференція “Іван Франко і сучасна Україна”, яка з 2008 року матиме вже статус міжнародної наукової конференції. Передбачено, що в таких міжнародних конференціях братимуть участь представники Польщі, Чехії, Словаччини, Болгарії, Білорусі, Сербії, Хорватії, Австрії, Німеччини, США, Канади та ін. країн, але не лише посланці української діаспори тих країн, але й етнічні поляки, словаки, чехи, болгари, для яких Франко й досі залишається одним із не розгаданих до кінця велетнів світової культури.

Учасники конференції, поклавши квіти до пам’ятника Каменяреві на території Музею Івана Франка — Державного історико-культурного заповідника Нагуєвичі та оглянувши експозицію музею, зібралися на пленарне засідання в одній із найбільшій залі тієї оригінальної в архітектурному відношенні будівлі, спорудженої як прихисток-меморіал для окремих реліквій, експонатів, творів скульптури, художніх полотен — все це присвячено пам’яті Генія української культури Івана Франка.

Коротким вступним словом це засідання відкрив один із наймолодших докторів філології в Україні Петро Іванишин, чиє слово, сказане про Олега Ольжича наприкінці минулого століття, вразило і викликало подив багатьох, бо вже дві деталі, згадані в цій монографії, що Друга світова війна почалася вже тоді, коли європейський фашизм розпочав війну проти щойно посталої Карпатської України на чолі з Президентом Августиним Волошиним, і що закінчилась та Друга лише тоді, коли впала десь у Карпатах у 50-х роках минулого століття остання кривка-фортеця, де воїни УПА відстоювали незалежність України. Авторів цих рядків на шпальтах “Українського

Слова” 1996 р. довелося подати відгук про цей твір, що викликав інтерес особливо у юної читачкої публіки в Україні. Тож нині вже зрілий науковий інтелект доктора Петра Іванишина захоплює, він висловлює гострі і цікаві думки, узагальнення про І. Франка, у чийй творчості молодий учений знаходить багато новаторського, хвилюючого, цікавого, нерозгаданого і як герменеут окремих історичних джерел художньої спадщини Каменяра П. Іванишин відзначається своєю особливою оригінальною манерою коментування та інтерпретації того інтелектуального гіганта української культури. Тож ведучий як першому надав слово голові Дрогобицької райдержадміністрації п. Михайлові Кравцю, котрий привітав учасників наукової конференції та побажав їм успішної праці. Стежачи за виступами та діями цієї людини, переконуєшся, що саме завдяки йому Всеукраїнське літературне свято “Я син народа, що вгору йде” перетворилося в прекрасне політичне та культурологічне дійство на землі І. Франка. Потім знаний український кобзар, Народний артист України, лавреат Національної премії імені Тараса Шевченка Василь Нечепач виконав віночок українських народних та козацьких пісень. Присутні чекали на те, що скаже провідний українознавець, академік УВАН у США та АН Вищої школи в Україні, проф., доктор Петро Кононенко. А йому було що сказати, висвітлюючи питання “Іван Франко і світова культура”. Численні наукові відраження до Європи, до США, до окремих пострадянських країн дають йому можливість прийти до висновку, що європейський і американський світ нині іншими очима дивиться на Україну, на виразників української національної ідеї Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, Олександра Олеся, Володимира Винниченка, Олеса Гончара, Василя Симоненка, де він, академік П. Кононенко, як один із українських лавреатів премії Йоганна Готфріда фон Гердера, за пророцтвом останнього, котрий в Україні бачив майбутню Елладу, проф. П. Кононенко теж бачить в українському майбутньому світлі сторінки. Виступаючи нещодавно у Федеративній Республіці Німеччині в середовищі зібраних спершу у Відні, а потім в околиці Ольденбургу, в маєтності Альфреда Тепфера, лавреатів премії імені Гердера, акад. Петро Кононенко намагається утверджувати і переконувати європейський світ в тому, що Україна вже в період Київської Русі своїми династичними та культурологічними осягами була тісно зв’язана з Європою, власне була в тій Європі, але Переяславські угоди

відтермінували українське перебування в Європі. Присутні захоплено сприйняли думку П. Кононенка про те, що Франковому святу має бути наданий державний статус. Всі з інтересом слухали виступ Марії Матіос, мистецтво спілкування якої з публікою має свою особливу специфіку — вона не звикла перечитувати свої реферати перед публікою в аудиторії, а швидше нав’язувати з присутніми жвавий, цікавий і завжди майже неочікуваний своїми поворотами думки діалог, що кожного змушує замислюватися, погоджуватися, заперечувати або в дискусії шукати істини. Але зацікавлені читачі з інтересом прочитають у збірнику матеріалів конференції її доповідь “Проблеми внутрішнього опору жінки в репресивних умовах існування (спроба автоінтерпретації в контексті “Украденого щастя” Івана Франка)”, як і доповідь Аліни Пономаренко (Київ) “Мовознавчі погляди Івана Франка у рецепції сучасних дослідників” та Петра Іванишина “Націоналістичний тип герменевтичного мислення в Івана Франка”.

Після завершення пленарного засідання учасники конференції працювали в складі двох секцій. Секція I — “Літературознавство, фольклористика, журналістика”, керівництво якою здійснював доктор Любомир Сеник, а секретарем був Дмитро Дроздовський. Секція II, де керівництво здійснював Омелян Вишневський, а секретарем був Богдан Червак. На засіданні першої секції прозвучали цікаві виступи доцента Зенона Гузара (Дрогобич) на тему “Сучасне прочитання твору Івана Франка “Великі роковини”, доктора Любомира Сеника (Львів) — “Релігійно-біблійні аспекти “Мойсея” Івана Франка”, Лесі Кравченко — “Іван Франко та Райнер Марія Рільке — міжкультурні паралелі”. Глибоким проникненням у світ творчості І. Франка відзначались виступи Ігоря Павлюка — “Іван Франко та волинські часописи XX століття”, Ігоря Набитовича — “Концепція національно-релігійної місії священництва у романі “Основи суспільності”: сучасне звучання проблеми”, Дмитра Дроздовського (Київ) — “Франкознавство й актуальні питання інтертекстуальності. Літературне дежавю: спільність композиційних сценаріїв у повісті “Ася” І. Тургенєва” та в романі “Перехресні стежки” І. Франка. Автор цих рядків виступив з повідомленням на тему “До питань інтерпретації творчої спадщини Івана Франка в критичному доробку Л. Луцева”.

У процесі роботи другої секції, де розглядалися питання філософії, мовознавства, педагогіки, політології, присутні слухали з інтересом виступи

Петра Шкрібляка — “Село Голови — один із центрів втілення на Гуцульщині ідей Івана Франка”, Михайла Шалати — “Роля і значення Громадського комітету у підготовці й проведенні 150-річного ювілею Івана Франка”, Богдана Червака — “Іван Франко і сучасна соціал-демократія”, Ярослава Радевича — Винницького — “Лінгвістичні погляди Івана Франка і сучасна українська лінгвонаціологія”, Олега Багана — “Політичний заповіт Івана Франка”, Ганни Попадинець — “Автологічне слово в циклі Івана Франка “До Бразилії”, Галини Крашевської — “Діалектна основа мови повісті “Перехресні стежки” Івана Франка (семантичний та морфолого-етимологічний аспекти дослідження лексичних діалектизмів)” та ін.

Того ж 1 вересня 2007 р. у народному домі села Ясениці-Сільної за участі мешканців тієї рідної для родини Франків оселі, відбулася літературно-мистецька композиція “Співана поезія Івана Франка”. Тут прозвучали пісні та романси на слова поета “Як почувеш вночі...”, “Ой, ти дівчино, з горіха зерня”, “Вічний революціонер” тощо.

Але особливо був заповнений недільний день 2 вересня 2007 р. багатою програмою художньої самодіяльності, виступами письменників та вчених, дискусійними “круглими” столами, що приваблювало численну публіку. Першим відбулося “Благословення свята” у приміщенні Музею Івана Франка; потім поряд на території Музею у Будинку літератора провели “Презентацію земляцтва “Франкова родина”; у Музеї ж — конкурс квітів і шкільних газет — “Велет українського духу”; так само в Музеї відбувся конкурс декламації Франкових творів, виконання народних пісень, записаних поетом; в урочищі Ярина відбулося читання поезії на релігійну тематику “Він свого Бога мав...; на Великій сцені у лісі біля знаного Франкового дуба провели виступи мистецьких колективів області “Уклін тобі, Франкова земле”; у Музеї-садибі батьків Івана Франка провели конкурс ерудитів-франкознавців; а з 14.30 до 16.10 на тій же Великій сцені відбулося відкриття літературно-мистецького свята “Я син народа, що вгору йде”, де всі присутні з великим захопленням слухали високопатріотичний хвилюючий виступ лавреата премії імені Гердера доктора Петра Кононенка (Київ); тут же на Великій сцені відбулися літературно-мистецькі виступи “У вінок Франкові”; веселяли Музей-садибу батьків Івана Франка виступи фольклорно-етнографічних колективів; Літературний “круглий” стіл було проведено опісля в Будинку літератора; на завершення свята

Велика сцена приймала виступ дуету “Ярославна” — “На землі Каменяра”; тут же молодіжна програма завершила те багате розмаїття виступів Всеукраїнського літературно-мистецького свята “Я син народа, що вгору йде”.

Ось такий комплекс заходів запропонувала Дрогобицька райдержадміністрація на честь 151-ї річниці від дня народження І. Франка. Власне, свято, як я згадував, почалося 27 серпня 2007 р. з покладання вінків. Перебуваючи у приміщенні Дрогобицької райдержадміністрації, я встиг проглянути на дошці оперативних оголошень поточні заходи, а потім ознайомитися і з планом культурологічних акцій, що здійснює департамент під керівництвом Я. Радевича-Винницького. Не відаю, чи всі райдержадміністрації в області планують і здійснюють такі заходи, але хочеться перелічити, що було заплановано дрогобичанами на серпень 2007 р.: 6.08 — 350 років від дня смерті Б.-З. Хмельницького — гетьмана України, державного і політичного діяча; 10.08 — 100 років від дня смерті Марка Вовчка — української письменниці, громадської діячки; 23.08 — 140 років від дня народження О. Маковея — українського письменника, громадського діяча; 24.08 — День Незалежності України; 27.08 — 151 річниця від дня народження Івана Франка — українського поета, письменника і громадського діяча; 27.08 — 105 років від дня народження Ю. Яновського — письменника, журналіста, сценариста і критика; 30.08 — 85 років від дня народження П. Глазового — поета-сатирика, гумориста.

І на завершення хочеться висловити жаль з приводу того, що на цьому прекрасному Франківському заході не довелося зустріти справді блискучих українських ерудитів-франкознавців, для кого Великий Каменяр ще зі студентської лави був найбільшим українським Апостолом, і шкодуєш, що не вдалося побачити в Нагуєвичях Героя України Дмитра Павличка, лавреатів Національної Шевченківської премії Романа Іваничука, Романа Лубківського, Миколу Жулинського, нині чи не найкращого франкознавця Романа Горак. Але всі вони — у це щиро віриш — побувають на Франківському, щорічному форумі, у вересневі дні 2008 року і до тієї пори вони створять нові художні полотна або ж поетичні перлини, що стануть прикрасою Франкового свята, стануть епохальними у розвитку української культури.

Іван Пасемко,
доцент Київського славістичного університету.

Конгрес II:

Українська освіта у світовому часопросторі

25 жовтня 2007 року в овальній залі Київського міського будинку вчителя було гамірно і радісно. Після річної паузи вони зустрілися знову — посланці Буковини і Слобожанщини, Криму і Волині, Донеччини і Львівщини, Чернігівщини і Закарпаття, побували тут і посланці українства із Республіки Польщі та Федеративної Республіки Німеччини, Франції та Болгарії, Португалії та Еспанії, Придністров'я, Росії та Молдови. Усі вони зійшлися на Конгрес за покликом серця, а зібрала їх сюди велика армія українознавців Науково-дослідного інституту українознавства Міністерства освіти і науки України, які цьогоріч розглядали проблему української освіти в часопросторі, тобто українську освіту у процесі тисячоліття, розглядали

те явище як в матірній Україні, так і поза межами нашої Батьківщини, куди зла доля-мачуха закинула українців, хоча мачухою гріх її називати, бо інколи вона саме таким шляхом рятувала своїх дітей од ГУЛАГів, Соловків, лісопвалів у Комі АРСР, просто від фізичного знищення, як про це доводилося згадувати авторів цих рядків у матеріалі “Часопростори української освіти” (“Українське Слово” від 24-30.10.2007 р.), що побачив світло рампі саме напередодні відкриття Другого Міжнародного конгресу, що відбувався упродовж 25-27 жовтня 2007 року. До речі, Почесним Головою Конгресу був Президент України Віктор Андрійович Ющенко, а головою — Міністр освіти і науки України Станіслав Ніколаєнко.

Від імені Координаційної ради II Міжнародного конгресу “Українська освіта у світовому часопросторі” коротким вступним словом роботу Конгресу відкрив заступник голови, перший заступник Міністра освіти і науки МОН України Андрій Гуржій, який відзначив виняткову роллю цього міжнародного всеукраїнського заходу в подальшому розвитку української освіти в усіх куточках нашої планети. Потім прозвучав Державний Гімн України і переповнена новим поколінням українців зала колишньої Центральної Ради України, вслухалась у звуки вродливої мелодії Гімну України. Наступне слово ведучого Андрія Гуржія було присвячене пам’яті одного із провідних українознавців України і планети, доктора філології, професора, провідного наукового співробітника відділу “Мова як українознавство” НДІУ МОІН України, голови Всеукраїнського товариства ім. Г. Ващенко, академіка Академії наук Вищої школи України, Української Вільної Академії Наук у США (Нью-Йорк), дійсного члена НТШ, проф. Українського Вільного університету у Мюнхені Анатолія Григоровича Погрібного.

Андрій Гуржій дав високу оцінку діяльності і творчості колективу НДІУ, зокрема, він від-

значив: “Ми цінуємо роботу, яку провів інститут українознавства під керівництвом відомого вченого, організатора науки академіка Петра Кононенка. Радісно відчувати, що інститут творчо працює в ім’я захисту й утвердження української мови. Несіть рідну мову до нашого народу!”

Неординарні, свіжі і захоплюючі думки висловив у своєму виступі “Українці в світовій цивілізації” народний депутат України Петро Ющенко. Він поділився з присутніми своїми враженнями від перебування у Швейцарії, акцентував увагу на тому, який великий внесок зробили швейцарці у розвиток світової цивілізації. На жаль, в Україні й досі не побачиш, наприклад, портретної галереї українців, які багато зробили для розвитку науки, мистецтва, літератури, зробили свій внесок у розвиток світової цивілізації. А тут українцям є чим пишатися — скільки хоча б лавреатів Нобелівської премії на нашій планеті, які народилися в Україні, скільки наших діячів працювали в ім’я розвитку російської, австрійської, німецької, французької та американської науки, техніки, але всі ці дані аж ніяк не доступні українцям. Петро Андрійович у своїй глибоко обґрунтованій доповіді довго говорив про епоху української історії пе-

ріоду Київської Русі, наводив безліч фактів, коли згодом українська наука, наші фахівці, особливо випускники Києво-Могилянської академії, учені, історики, медики, бджолярі, композитори, митці працювали в ім'я розвитку російської, польської, австрійської, німецької, американської науки, де вони зробили безліч великих відкриттів. Зараз осмислюючи виступ Петра Ющенка, думаю, чого варте хоча б відкриття і виготовлення українським фізиком Олександром Смакулою приладу нічного бачення, що вкрай необхідне під час проведення нічних обстрілів з артилерії, де відповідно вночі через бусоль бачиш усе як на долоні серед білого дня! Його ж відкриття слугувало для створення літаків-невидимок. Автор цього винаходу — українець з Тернопільщини. Але під час Другої світової війни це відкриття переважно слугувало німцям, а наприкінці війни О. Смакулу викрали спеціальні військові служби США, де він продовжив свою винахідницьку діяльність. Радянські спецслужби запроторили б такого вченого-фахівця перш за все у сибірські ГУЛАГи “как изменника родины”, де б він і

Від імені Шкільної Ради при Українському конгресовому комітеті Америки, учительства шкіл українознавства США і особисто від себе, щиро вітаю Вас і всіх учасників Другого Міжнародного конгресу “Українська освіта у світовому часопросторі” з початком роботи форуму. Переконалий, що цей Конгрес має особливе покликання, бо українська освіта є ключовим фактором національного державотворення, провідним чинником консолідації України. Сподіваюся, що цей шанований захід буде місцем фахової дискусії та дружнього діалогу. Бажаю кожному з учасників форуму наснаги, впевненості і продуктивної праці під час роботи Конгресу в ділянці глибокого аналізу розвитку української освіти в Україні і за її межами. Переконалий, Ви здатні досягти вагомих результатів у вирішенні багатьох гострих і актуальних проблем на ниві української освіти та українознавства на благо Українського народу.

Зі щирим рідношкільним вітанням,
Голова Шкільної Ради д-р Євген Федоренко

м. Нью-Йорк, штат Нью-Йорк, США
18 жовтня 2007 року.

завершив своє життя, і так загубили б цей дар Божий, як поховали царські росіяни та радянські комуністи не одне обдаровання у вічних мерзлотах Сибіру.

Характерно, що цьогогоріч надійшло багато вітальних телеграм із США, Канади, Великобританії, Франції. Зміст їх виголосив заст. директора Інституту, керівник відділу філософсько-психологічних проблем українознавства НДІУ МОН України доцент Тарас Кононенко. Зокрема, учасників Конгресу палко привітав у своїй телеграмі Голова Управи Шкільної ради шкіл українознавства при УККА, колишній слобожанець академік Євген Федоренко, якого обрано членом Ради і членом Президії Ради.

Присутні гаряче сприйняли виступ знаного українського кобзаря, народного артиста України Василя Нечепи, який блискуче виконав низку українських народних пісень у власному супроводі на кобзі.

На трибуні — директор НДІУ МОН, академік УВАН у США, почесний член багатьох українських та зарубіжних державних і громадських організацій, що вже понад 15 років очолює Інститут українознавства, інституцію, яка багато зробила для утвердження української мови, як це не прикро казати, в українській незалежній державі. Слухаючи програмний виступ П. Кононенка, я намагався збагнути, як ми, українці, створивши начебто самостійний європейський організм-державу, допускаємо до керма окремих, здавалось би, демократичних явищ людей, яким байдуже це українське слово. Хоча б “Свобода слова”. Ведучий може взагалі не володіти українською мовою, обіцяє, що вивчає або вивчить нашу мову, але він стояв і стоїть біля керма і як вів “Свободу”, так і веде її тією ж мовою північного сусіда, хоча більшість виступів все-таки українські. Інший ведучий може і володіти державною мовою, але, почувши, що черговий виступ йде, наприклад, російською мовою, тобто маючи зігнутий, а не випрямлений хребет, звертаючись до лексичних формулювань українського гумориста Євгена Дударя, він услужливо, проявляючи свій комплекс меншовартості, переходить на мову того раба, сам стаючи таким же рабом. Думаю, що у нас мало б вистачити українськомовних ведучих. Зрештою, і “Свобода слова” і інші передачі такого ж типу — це наша своєрідна візитна картка про

існування свободи, свободи висловлювання, це свідчення свободи, і годі на цій “Свободі слова” терпіти штепселяду. Мені приходить напам’ять красномовний приклад. Якось наприкінці 60-х років ХХ ст., перебуваючи у Польщі, як переможець конкурсу “При мапі братньої Польщі”, що його оголосили Українське товариство дружби і культурного зв’язку з зарубіжними країнами та редакція київської міської газети “Вечірній Київ”, я мимоволі став свідком цікавого випадку. Прибувши на Вавель з деяким запізненням з причини захворювання, я змушений був пристати до групи словаків, щоб прослухати давно омріяну екскурсію залами славнозвісної резиденції польських королів. Коли екскурсвод, прийнявши словацьку групу, розпочав свою розповідь чеською мовою, то вже після кількох його слів один із словаків підняв руку і заявив:

— O prominutn. Sme Slováci. (Вибачте, ми словаки!)

Тобто з якихось тоді: 4,5 млн. словаків знайшовся патріот і заявив відверто на міжнародній арені — він, як і його друзі, не прагнуть слухати лектора з чужою їм мовою. Екскурсвод попросив вибачення, заявивши, що зараз же він виправить ситуацію. Не став калічити мову словацьких західних сусідів, тобто чеську мову. Зник екскурсвод на якихось п’ять хвилин і потім з’явився новий лектор, який уже вів екскурсію словацькою мовою. Я тоді ж подумав, якби хтось із української туристської групи висловив такий протест, то з маси меншовартісних малоросів одразу прозвучало б: “А какая разница? Пускай говорит!” Слухаючи “Свободу слова”, я часто задумуюсь і очікую: А чи не піднесе вгору свою руку хтось із 46-ти мільйонів українців і чи не заявить на повен голос: “Ми — українці!..”, як це зробили словаки у серпні 1966 року у Кракові, будучи у складі ЧСР і в певній мірі будучи підвладні чехам та не будучи окремо членом ООН. А Україна од 1945 р. — член ООН, позаду 16 років незалежності, але меншовартісний малорос і досі не піднесе руки протесту, коли її головний комуніст у стінах парламенту обливає брудом українського Президента, українську мову та борців за незалежність України в роки II світової війни.

У виступі П. Кононенка прозвучало багато цікавих ідей, оцінок, пропозицій, які вже давно

та і зараз необхідно б втілювати в дійсність, реалізовувати. На попередньому Конгресі українознавці вивчали стан української освіти, внесли багато пропозицій через Міністерство освіти і науки України, багато чого втілили в життя. Взяти хоча б діяльність таких закладів як УГЛ при Київському Національному університеті ім. Тараса Шевченка (керівник Г. С. Сазоненко), УГЛ Сімферопольської гімназії (керівник Н. І. Руденко), як досвід роботи школи-гімназії № 191 ім. Павла Тичини м. Києва (Н. Г. Дроздович), як гімназія № 56 м. Львова (керівник Г. В. Лопушанська) та ін.

Захопили і вразили багатьох доповіді на пленарному засіданні. Як не сказати про глибоко аргументований і патріотичний виступ заступника директора з навчально-виховної роботи “Української школи-гімназії” Сімферопольської міської ради АРК п. Олени Безнищенко, бо ж справді як висловились доповідачка “ця школа-гімназія — сенсація для Криму”. У народі її називають — “гімназією відродження”. Діти тут навчаються із м. Сімферополя та навколишніх сіл. Гімназія підтримує тісні творчі взаємини з НДІ українознавства, тому весь навчально-виховний процес проводиться на засадах українознавства. Колективу педагогів і учнів близькі слова Президента: “Думай по-українськи!” У школі-гімназії здійснюється низка виховних заходів, і один серед них — покладення квітів до пам’ятника Тарасові Шевченку. Участь гімназистів у розмаїтих конкурсах, їхні перемоги посприяли тому, що багато школярів гімназії-переможців міжнародних конкурсів навчаються у престижних коледжах США.

Продовжуючи розмову про Автономну Республіку Крим, не можу пройти повз виступ директора ЗОШ № 42 I-III ступенів м. Сімферополя п. Нарімана Ахмедова. Ось що твердить п. Н. Ахмедов: “Історія народної освіти кримських татар має глибоке коріння... Практично в кожному селі Криму, починаючи з Х століття, функціонує мусульманська початкова школа, яка займає важливе місце в житті суспільства. Декілька століть мусульманські школи були найбільш масовими навчальними закладами в регіоні, і в такому вигляді виконували свою гуманістичну роль. Кримські хани приділяли велику увагу розповсюдженню знань серед народу і витрачали на це великі кошти... Серйоз-

ного удару наніс національній освіті радянський тоталітарний режим у період переведення кримськотатарської мови з латини на кирилицю... У період з 1941 по 1944 рік навчальний процес у школах Криму практично не здійснювався. 18 травня 1944 року кримськотатарська школа була знищена в зв'язку з депортацією кримськотатарського народу. Більш ніж 50 років мій народ жив на чужині, не маючи ніяких прав.

Зараз ЗОШ № 42 підтримує тісні зв'язки з Кримською філією Науково-дослідного інституту українознавства, разом з якою в школі проводилось анкетування на тему: "Про моральні і духовні цінності людини"... Школа шукає друзів і однодумців в Україні і за її межами. Прикладом цього був візит учителів та учнів Комплексу загальноосвітньої школи № 2 ім. Маркіяна Шашкевича у м. Перемишлі (Польща).

Гості показали театралізовану виставу геноциду українського народу в Польщі, що його здійснювали радянські окупанти під назвою "Акція Вісла-1947"... У свою чергу діти нашої школи розповіли про геноцид 1944 року кримсько-татарського та геноцид 1932-1933 і 1937-1938 рр. українського народів".

Учасники Конгресу з великим зацікавленням прослухали виступи посланців українства з-за меж України, серед яких особливо виділявся доктор Володимир Мокрий, жертва "Акції-47" — його батьків було переселено до Ольштина; він виголосив доповідь "З досвіду роботи катедри українознавства міжнародних і політичних відносин" (Ягеллонський університет, Краків, Польща). Володимир Мокрий водночас очолює Фундацію імені святого Володимира, багато уваги у своєму виступі він присвятив постаті знаного українського вченого, автора першої української друкованої книжки Юрія Котермака Дрогобича, хто навчався в тому ж Ягеллонському університеті, згодом був ректором найстарішого Болонського університету (Італія), пізніше у Кракові читав лекції з астрономії, де його студентом був Микола Копернік. Про "Українську школу в Парижі", що діє на території Посольства України в Франції, розповіла директор цього освітнього закладу п. Олена Місталь. Тетяна Лебединська, член НСП України, посланець Санкт-Петербурзького україн-

ства, розповідала про Шевченків Петербург, про діяльність українського осередку, діяльність якого скерована на збереження українського слова в тому складному російському світі. Хвилюючим був виступ Дарини Тетеріної-Блохіної Мюнхен (член Української Вільної Академії Наук у США), яку особливо обурює те, що з України часто приїжджають офіційні делегації, що не володіють українською, ганьблять українство перед усією Європою; цікавим був виступ знаного українського філософа Михайла Пришляка (Італія), чие вивчення українства у закордонні має свій оригінальний доробок, свої узагальнення і висновки і, мислиться, ця філософська спадщина ще чекає на своїх дослідників чи інтерпретаторів в Україні.

Увага присутніх була прикована до цікавих виступів Василя Шинкарука (Київ) — "Українська вища школа на шляху до інформаційного суспільства", Тамари Мінченко (Чернівці) — "Інноваційні технології українознавства у змісті та структурі національної освіти", доцента Тараса Кононенка (Київ) — "Філософський аналіз феноменів освіти та науки в Україні", доктора філології Богдана Ажнюка (Київ) — "Мовна політика і верховенство права", Василя Цимбалюка (Київська область) — "Програма з українознавства".

Наступного дня 26 жовтня 2007 р. відбувалися секційні заняття. Секція 1 — "Концептуальні проблеми розвитку національної освіти та виховання" (Керівники: Юрій Фігурний, Олег Ярошинський); Секція 2 — "Державний стандарт освіти і національно-гуманістичні орієнтації навчально-виховного процесу" (Керівники: Людмила Парашенко, Олександр Хоменко); Секція 3 — "Сучасна мовна особистість: навчання, виховання і реалізація", Підсекція 1: "Формування мовного середовища у загальноосвітніх навчальних закладах" (Керівники: Світлана Єрмоленко, Надія Бабич, Валентина Шляхова); Підсекція 2: "Стратегії мовної освіти у вищих навчальних закладах" (Керівники: Богдан Ажнюк, Галина Мацюк, Аліна Пономаренко, Сергій Чемеркін); Секція 4 — "Українознавство як наукова й освітня дисципліна, методологія навчально-виховного процесу" (Керівники: Леонід Токар, Ярослав Калакура, Валерій Солдатенко); Секція 5 — "Навчально-методичне забезпечення в умовах інноваційного роз-

витку освіти” (Керівники: Валерій Сніжко, Володимир Вербицький); Секція 6 — “Українська освіта у країнах зарубіжжя: стан, проблеми, перспективи”; Секція 7 — “Інноваційні стратегії в освітньому і науковому середовищі України. Стаціонарна і дистанційна освіта” (Керівники: Володимир Кухаренко, Тамара Варзар); Секція 8 — “Українська вища школа: стан і перспективи” (Керівники: Микола Дробноход, Валентин Яблонський); Секція 9 — “Проблеми управління та підготовки кадрів у системі національної освіти” (Керівники: Тарас Кононенко, Микола Недюха); Секція 10 — “Державна політика і перспективи розвитку системи національного виховання” (Керівники: Валентин Крисаченко, Оксана Федотова, Надія Істоміна); Секція 11 — “Національна культура в системі освіти України” (Керівники: Валентина Борисенко, Лариса Горенко, Валентина Коротя-Ковальська).

27 жовтня 2007 р. відбулося пленарне засідання, де з доповідями виступили Микола Дробноход (Київ) та Микола Недюха (Київ) з доповіддю на тему “Українська вища освіта у кількісних показниках: неупереджений погляд”; Галина Сазоненко (Київ) — на тему “Україна і зарубіжжя: стан і проблеми співробітництва”; Олена Онаць (Київ) — на тему “Роля Асоціації керівників шкіл України у розвитку української освіти: проблеми управління”.

Тут же були заслухані керівники 11 секцій, що працювали упродовж попереднього дня.

У своєму заключному виступі співголова Оргкомітету II Міжнародного конгресу “Українська освіта у світовому часопросторі”, директор НДІ українознавства МОН України доктор, професор Петро Кононенко підбив підсумки роботи, відзначив високу активність посланців окремих областей України, особливо представників педагогічних і наукових колективів столиці України. Цьогоріч серйозно заявили про себе і посланці зарубіжного українства. Крім уже згадуваних, в роботі Конгресу взяли участь і виступили Ольга Фішук (Португалія), Антоніна Якімова (Болгарія), Людмила Найденко (Росія), Лідія Гінда, Людмила Чолану (Молдова), Ольга Нестеренко (Придністров’я), Олена Калиниченко (Іспанія).

На завершення роботи Конгресу за пропозицією академіка Петра Кононенка була створена Міжнародна науково-координаційна рада з питань освіти, науки і культури. Одностайно Головою Ради обрано Петра Кононенка. Звучить Державний гімн України, і делегати прощаються до наступного 2008 року, коли відбудеться III заключний Конгрес.

Іван ПАСЕМКО,
член Міжнародної науково-координаційної ради
з проблем освіти, науки і культури. м. Київ.

ШАНОВНІ ДІАСПОРЯНИ!

26-28 березня 2008 року Науково-дослідний інститут українознавства МОН України буде проводити Міжнародний конкурс з українознавства для дітей.

Щоб взяти в ньому участь, дітям потрібно написати дослідницьку роботу, присвячену вивченню України (культура, література, освіта, наука, історія, природа, мова, етнологія), українського зарубіжжя.

Крім цього вони можуть взяти участь в інтернет-олімпіаді з українознавства, щоб на основі тестових завдань визначити рівень своїх знань про Україну й українську діаспору.

З Положенням Міжнародного конкурсу з українознавства можна ознайомитися на сайті <http://rius.kiev.ua/konkurs.html>

Переможців конкурсу буде нагороджено грошовими та іншими призами, їх роботи будуть надруковані у фаховому виданні інституту “Українознавство”.

Інформацію та заявки на участь у конкурсі та письмові творчі роботи необхідно подати до 5 березня 2008 р. на адресу: kvzcu@rius.kiev.ua

У заявці необхідно повідомити: країна конкурсанта, прізвище, ім’я, по батькові, місце навчання, назву ЗНЗ, клас, поштову адресу, телефон, електронну адресу.

телефони: 8-044-494-17-81, 8-097-284-06-92.
Чекаємо на Вашу відповідь.

З повагою

завідувач відділу координації вітчизняних та
зарубіжних центрів українознавства
Оксана Галько.

Майстер першої руки. Під чебрецевим небом

Микола Козак

*поет, публіцист, лауреат літературних премій
(м. Харків).*

Роки втікають за Дніпро, а Дніпро — наша колиска... Вітри безбожників женуть на край світу, а краю таки не видно... Старий козак поцілував шаблю...

Народ вкотре ошукано, доведено до розпачу, безумці-глітаї танцюють страшний танець пам'яті предків... На наших сподіваннях.

Сьогодні, як і завжди, Істинні поети — рідкість, істинні лицарі, що спроможні на відкриття, щире слово — задля правди й добра. Спроможні на пряме слово — вимовлене у злі оченята можновладцям — задля людей, задля батьківщини, сине мій, Сину!

Сергій Шелковий — галичанин, львів'янин за народженням, але усе життя живе у слобідському Харкові. Такі вже йому судилися два крила — від краю і до краю. Так, він пише російською мовою, але пише, зберігаючи височоло український дух, стихію рідного краю.

Сергій Шелковий — один із найпотужніших та найосвіченіших митців Слобожанщини. Знов неспішно читаю його книгу поезій та есеїв “Мандри”, книгу незвичайну і своєрідну, написану на рідній землі, рідною мовою.

Ось, наприклад, пружні, болючі рядки вірша “Плач з каміння”, що звучить тихо, як молитва, як людський зойк... ледь чутно:

Ось знов у хащі-бур'яні
серед уламків мурування
кричить сова. І знов мені
болять ті согади-волення.
І тихо я на плач іду
крізь буреломи бур'янові,
і впізнаю людську біду
у цегляному птичій схові:
ось вона, тут. Первинний жах —
той силует її безплечий:

у шалі бабинім дїтлах
в сорок-чїчневїй холоднечї.

Котрий раз перечитую поезію Сергія Шелкового — свіжі, сильні його образи ніби б'ють під дих нашу приспану уяву, будять, кличуть нескорених... Це мужня поезія і водночас ніжна. Поезія завжди відверта і правдива. Поезія найголовнішого, найвагомішого — того, що пройшло крізь поетове життя і серце. Ось ще декілька рядків із вірша про післявоєнні часи “Радіо”:

Мені в жорстоку баритоні
усе вчувалася жажна,
щомить готова у погоню,
націлена в мене війна.
Чи поруч ще вона витала
між шпал та вигорілих трав?..
Чи просто сил не вистачало? —
Ми їли все, що випадало,
що той залізний рік послав...

Це відчуття того, що війна насправді і досі ще не скінчилось, присутнє і далі — у багатьох поезіях С. Шелкового — і значно пізніших часів. І вона таки, та націлена у людину війна, бачить Бог, продовжується. І всесвітньо-метафізична, і вітчизняна теж — тільки вже зовсім в іншому сенсі. Поглянь-но у вікно, друже!

Там, за вікном, одвічна боротьба добра зі злом приймає — на рідному ґрунті, — все більш жорстокі і химерні форми. Насильство, злочинство, шалена корупція, політичні і соціальні зради — безбожжя, зухвале й безумне безбожжя!

І огидливе рабство тих, хто здобув “щастя” хоч якось боком притулитися до ситого злочинського корита. І на цих — нема креста...

Сергій Шелковий — інтелектуал і у своїй поезії, і прозі, і в своєму щоденному труді університетського викладача. Людина, на чолі якого тисячі мудрих книг залишили помітне золоте світло. Тисячі математичних лекцій прочитав він своїм студентам-політехнікам, із сотнями літературних виступів звернувся до своїх читачів і шанувальників. Все це — велика і самовіддана робота його внутрішнього духу.

І тим більшу повагу в мене, навіть захоплення, викликає те, що цей справжній високий інтелектуал завжди залишається людиною боротьби. Боротьби за свободу мислення, за гідність й честь людської особистості, за вільний, незалежний і гідний шлях своєї Батьківщини — від краю і до краю...

І я особисто вбачаю в людині, Сергієві Шелковому, і в його потужній творчості такі найцінніші риси, як глибинне, я б сказав, генетичне несприйняття несправедливості та кривди. Бачу його одвічну і мужню незгоду із людським бісівством — у будь-якому обличчі, у будь-якому, як тепер кажуть, “прикиді”:

Але ж пам'ять — вищий вчитель.
Гострим поглядом з-під вій
Божу обійма обитель
дон де Седа вартовий...
Зрів де Седа біса постать
хай в дитинстві, хай на мить. —
І забув про слово “досить”
сивий вершник, бо не спить
біль від кровної образи
Духа. Сина і Вітця...
Ні, не легко, не одразу
зникне жорсткість із лица...

Так, поет Сергій Шелковий — із когорти нескорених. Він — завше у Слові, у магнітнім полі Духу, у своїй неповторній стихії. Він — один із небагатьох, хто промовляє правду пристрасно і відверто, не зважаючи на чини-ранги:

Страшно жить і завжди було страшно
в нездоланній країні країн,
де і зілля застілля, і брашна —
вічна гра в ненадійність хвилин...

І, мабуть, ще пряміше й сильніше лунає слово із сьогоднішнього Сергія Шелкового:

Знов зраджено тебе, козаче!.. —
Та, вм'ятий по вуста в багнюку,
старий підводиться і плаче.
І знов цілує шабелюку!

Так було і буде у його лицарському житті, на його кам'янистому, але квітучому полі. Так буде під його поетичним — назавжди чебрецевим! — небом.

Поезія С Шелкового — незвично і багатомірно метафорична. І, водночас, вона — традиційна в найкращому розумінні. Кожне слово в нього — не випадкове і наповнене глибинним змістом.

Справжній митець, майстер першої руки, він засіває свою ниву зрілими зернами хисту і творчого досвіду. Високий дух, особлива сила, особливий калібр, точне око — все це про нього.

І ось це, із “Мандр”, теж про нього, про поета, який “насправді вже є”:

То ж гойдай рівно-щирі соснову труну
чи колиску
з білотілої липи. Хто був, той насправді вже є!
Затремтів махаон. І тягар атмосферного тиску
ані смужки крила, ані згадки про літеру-рису
на льоту не псує.

І ці ліричні, “мандрівні” рядки теж про його власну неминучу пісню:

Цвіркун на цвинтарі. Темніє.
А він співа — навряд чи вміє
в липневій темряві змовчат.
Гойдає ніч сп'янілі квіти,
а зморені стрибанням діти
вже сплять...

Зелена крона живого явору його поезії стає все гущішою, а коріння міцнішає. Це дуже пісенне і привітне, навпричуд людяне дерево. Але ж і поруч, і навпритул до земної вдачі поета вирує ще й його зоряність, ще й незрима сила молитви до Бога:

На чорні трави у сорочці білій
Уздовж Шляху Чумацького лягти...

При бездоганному — без перебільшення — володінні словом, про щоб не писав Сергій Шелковий — все це завжди лунає свіжо і цікаво. Добре відомо, яку високу оцінку його творам висловлював Борис Чичибабін. Чимало схвилюваних друкованих відгуків на його книги належить й іншим літераторам. Та, може, головне — те, що існує у С. Шелкового також і свій вірний і вдячний читач.

Але на жаль недалеко стоїть і наглядач...

Тут мені згадуються далекі вже зараз шестидесяті роки. Коли надійшла звістка про смерть Бориса Пастернака, на похорон із Харкова їздив до Переделкіна поет Володимир Мотрич.

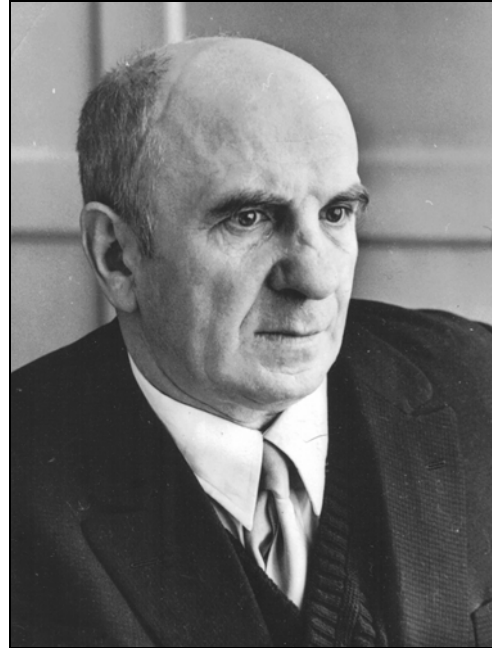
Після поховання з'явилась у нього думка завітати у гості до Євгена Євтушенка, з яким він вже зустрічався раніш у Харкові. Але ж дверей Мотричеві ніхто не відкрив... Як сказав колись М. Некрасов: “но швейцар не пустил...” Дали крізь щілину у двері декілька карбованців, аби поправився...

Згадується, який шалений опір чинила радянська система “надрадянському” поетові Б. Пастернаку, як навіть кидали цеглини у вікна його будинку в Переделкіні після надрукування “Доктора Живаго”. Тоді, в шестидесяті, серце великого поета не витримало знущань та цькування людоловів. Пізніше майже подібне відбулось і з Василем Шукшиним, і з Миколою Рубцовим... А в Україні й досі відчутні втрати Василя Стуса, Алли Горської, Григора Тютюнника, В'ячеслава Чорновола...

Так, на жаль, не далеко й сьогодні стоїть від поета і наглядач, і ревнивець-доповідач. Є, звичайно, і у Сергія Шелкового свої щирі Андрії Жданови і Ніни Андрєєви. А в кого зі справжніх поетів їх нема? Але, звісно, називати їх поименно — забагато честі...

Рядками цього свого нариса я хочу висловити шану і повагу до Сергія Шелкового — поета і публіциста, науковця і викладача, мужньої і щиросердної людини. І коли знов він, неповторний і мудрий співбесідник, веде мову про Григорія Сковороду, а десь поруч у саду стукає, мов забиває гвіздки, дятел, тоді я мовчки і по-тайки, але пристрасно, звертаюся до Вітця нашого небесного. І прохаю, щоб дарував Він ще роки і роки мандрівникові — “збиратися у путь, най не останню, й лілейних кликати лелек...” Щоб дарував Він щедрі роки поетовій і, кінець кінцем, Своїй — Своїй же, звісно! — пісні.

2007 р.

Микола Іванович Козак народився 20 липня 1941 р. в селі Чаплі Старосамбірського району Львівської області в селянській сім'ї. В 1953 р. родина переїхала на Одещину. Закінчив технічне училище, працював у колгоспі, навчався в Одеському педагогічному інституті та Харківському індустріально-педагогічному, з яких був звільнений “за політичну неблагонадійність”. Змінив багато професій від гірника до газетаря і заступника директора Харківського профтехучилища. У 1990-х роках був відповідальним редактором видавничої фірми “Баркар” у Харкові. Автор книжок: *Розмова з матір'ю* (1976 р.); *Молитва* (1995); *Бунтівний вітер* (2000); *Моє шаленство* (2002) і *Померти у сідлі* (“Майдан”, 2007р.).

*Ой Іване-Іваночку, вишила тобі сорочку, довгими
ночами брала червону і чорну нитку... Засвітало
над
колискою, а вікна налиті безсонням, синя хата на
обріі — доня где-вигляда хлопців із походу,
рятівників народу...
Ой Іване-Іваночку, вишила тобі сорочку. Довго
матусенька голосила в узголів'ї — викрали життя
в сина. Грононьки калини... Звершено кривавий
шабаш, вже не ваш син, а наш... Печаль, наче
зсизіла птаха.
Не визнаю царства страху!
Не відлітає — стоїть в узголів'ї білою хмаринкою.
Ой Іване...*

Досі ловлять козаچه серце

Сто куль моє серце ловлять, сто перша
спіймає. Час задумів, а не звершень. Незрима
війна триває. Ні, не вмере. Ні, не сконає,
краю мій, краю, од невимовності душа палає, невинних
досі карають, наспіх цвях у вікно вбивають уночі.
Не всі почують плачі. Козачки і діти плачуть,
батрачки і злидарі плачуть, невже не стрінемося,
невже не побачимось, невже?! Не став батьком...
Ротата паща ненажер, невситима. Так тоскно
в світі, так невимовно, джмелі у снах возять
бомби, лялька одноока, однорука – на звалищі,
неначе жива, іще нудьгує... Обізвися, світоньку,
і тебе почуєм. Ніхто не обіззався, зреклися,
мабуть, рід прокляли, а нарід невриущий...
Сумної стиха співають. Ні, ні, то ж ридають,
рвуть над могилою коси, п'яти розтріскані, жили
скоцюрблені, неначе сині річечки. Спечалені
оченята і віченьки не відчаляють, під землею
вічно пливуть у вічність – вертикально,
пірамідальне, загадковосте страждання. Хтось
пальці притулює до чола, до мізку, до серця.
— Де твої вірші? Мабуть, читають птиці
на зорі, удосвіта. Так рано заблукав бузувір
на кладовище. Зачекайте, гробокопачі, не привезли,
цвинтар, дорога в один кінець... вінець.

Дай мені в дорогу динаміту

Василію Симоненку.

Дай мені в дорогу динаміту,
Я зірву катівні світові!
Доки я живу на цьому світі,
Не змирюся з владою катів.
Дай мені, маленькому, хлібину,
А не свічку і не забуття.
Батьківщино ти моя єдина,
Я твоя краплина, ти – зоря.
Дай мені козацького шаленства,
Батькової сили – на віки,
І позбав покірних благоденства,
Бо Сіркове серце повне мсти!
Дай мені розкутості і грому.
Дніпре, розбурунена ріка!
Ой, не всі повернемось додому...
Днища чайок хвиля розпіка...

Боже!
Яка стривоженість світова,
яка глибін прозора!..
Блукає досі удова
(руки накладе в морі).
Благаю, прошу — порятуйте,
не дорікайте так.

Косу розплете, занудьгує —
не ждїть, як вигострять тесак.
Боже!
Яка зажуреність планетна,
як галактично б'ють наповал!
Так мало на землі поетів —
весь у крові підвал...
Знову обливають брудом
виконавці, зсунені дотла.
Підлий і мстивий Іудо,
на барикадах — злидар.
Боже!
Вже перегукуються сичі.
Рубають під корінь чудних.
Через цвинтар ідучи,
мертві забрали живих.
Труною під дих,
хрестом вузьколобих.
Молюся за тих,
які в утробі...

Птиці повертають додомоньки
Із пташатами молодими.
Ніжно схилили голівоньки
Над тином...
Птиці стривожено дивляться —
Думно так стало у світі.
Дим вертикально вирвався,
Хоче пташат зігріти...
Добрі, лагідні птиці, спочиньте,
Втому із крил знімїть,
Гнізда свої не покиньте,
Вже відступа заметіль.
Скоро садок завітне бруньканий.
Ось він живе біля хати.
Сливи, вишні, грушки, яблуньки.
Птиці вивчають, як далі бути.
Невже не буде майбутнього?
Дорога на цвинтар хрестата.
Раніше закатували тата.
Як мені нині бути, як жити,
Із птахами тужити?
Відступись, ворожбите...

Небесні вірші

Ось
Мішок із кривдами
Голісінькими.
Зголоднілими
Моїми...

Ось
Два міхи
Із приниженнями,

*В котрих зашили уста,
Щоб галасу не робив
Або не повстає...*

*Ось
Три міхи
Із вбивцями
Ненаситцями
Кривавими...*

*Ось
Півміха
Із віршами зарізаними...
Залізною
Прошу півсвіту:
Завдайте і не питайте.
І не питайте:
Навіщо? Куди? Кому?
Піду по зорях, випивши горя,
До небесних комун.
А вам – залишу судилища, глум...
Там —
Не стривожите наших дум.*

У Карпатах

*Там, де співи смерекові,
Де з довір'я — два крила,
Ми ся стріли випадково
(А були тоді жнива!).
І ходили, говорили
(Про Карпати, звісна річ).
Доторкнувся соромливо
До казковості так близько
(Ніч — то свідок протиріч).
Мовлю ніжно, напівчутно
В колоски твоїх думок.
Місяць дивиться так ртутно,
Як ступити маєм крок...
Там. Де співи смерекові.
Де з довір'я – два крила.
Ми ся стріли випадково...
У жнива.*

Шкільна Рада США сумує з приводу передчасної смерті на 65-у році життя професора Інституту журналістики Анатолія Григоровича Погрібного, відомого літературознавця, письменника і публіциста, автора численних наукових праць і українського П'ятикнижжя з циклу "Розмови про наболіле", що 26 років викладав журналістам історію літератури та 37 років пропрацював на різних посадах у Київському Національному університеті імені Тараса Шевченка.

Доктор філологічних наук, професор Київського та Українського Вільного університетів у Німеччині і голова Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Ващенка, Анатолій Погрібний упродовж багатьох років співпрацював зі Шкільною Радою США, викладав лекції з української мови на літньому вчительському семінарі Шкільної Ради на оселі Українського Народного Союзу "Союзівка", дописував до журналу "Рідна Школа", постійно цікавився станом українського шкільництва в США.

Від імені управи Шкільної Ради, директорів, учителів і працівників шкіл українознавства висловлюємо щире співчуття дружині Анатолія Погрібного п. Галині та двом його синам, а також рідним, друзям і знайомим.

Д-р Євген Федоренко
Голова Шкільної Ради США

Ділимося сумною вісткою, що 18 січня 2008 року на 86 році життя відійшла у вічність св. п. Оксана Ліщинська, народжена 6 листопада 1921 р. в Трускавці. Довголітня вчителька української мови в школах українознавства в Ньюарку та Морріс Конті. Парастас відбувся в п'ятницю 2008 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин. Похоронні відправи відбулися в суботу, 26 січня в українській католицькій церкві Івана Хрестителя в Ньюарку. Відтак на цвинтарі св. Андрія Первозванного в с. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій родині наше щире співчуття.
Вічна їй пам'ять!

Шкільна Рада при УККА з глибоким смутком повідомляє вчительську громаду, що 10 січня 2008 р., на 92-му році життя відійшов у вічність св. п. Юрій Кисилевський (1916-2008), довголітній педагог і директор школи українознавства в Ньюарку, Н.Дж. та виховник організації молоді СУМу. Панахида відбулася 13 січня 2008 р. в церкві св. Миколая в Пасейку, а відтак на цвинтарі Калварії в Нью Йорку.

Висловлюємо опечаленій родині наше глибоке співчуття.

Вічна йому пам'ять!

Нас не доженуть!

Соціологи вражені рівнем мислення сучасних дітей, їхньою критичністю та потенціалом

Оксана Миколук, "День".

В Україні настає епоха гуманітаріїв та талантів. Діти 10-16 років вже встигли насититися мильними політичними серіями, індустріалізація та комп'ютеризація не змогла вбити в них творче начало та виховати лише споживацький інтерес, тож вони обирають інший шлях. Сучасні школярі нині найбільше цінують свободу слова, сильніше за все їх турбує забруднення навколишнього середовища, основою існування людини називають мир, Україна для них — одна, а патріотизм цього покоління є значно вищим, ніж у дорослих.

Виявили цю сенсацію соціологи Київського інституту проблем управління імені Горшеніна, які в рамках річної програми досліджень "Ментальні основи вибору" 18-20 серпня цього року на базі Міжнародного дитячого центру "Артек" провели дослідження "Україна очима дітей". При цьому фахівці використали простий метод оцінки — контент-аналіз творів 1603 дітей 3-11 класів (зі всіх областей України).

— Сучасні діти — це якісно нове покоління з новими, європейськими цінностями, — поділився висновками директор Інституту імені Горшеніна Кость Бондаренко. — Дуже вражає їхня відвертість: діти не бояться висловлювати власну думку, цінують думки інших та свободу слова взагалі. Вони — незашорені, не мають "радянських" страхів, гостро реагують на несправедливість. Дорослість їхніх суджень дивує, а коли вони звертаються до влади, то просять чогось не для себе, а для суспільства. Проаналізувавши занепокоєність дітей забрудненістю навколишнього середовища, ми прийшли до висновку, що таким чином вони висловлюють занепокоєність розрухою не так "в клозетах, як у "головах". Тобто, таким чином діти протестують проти депресії в місті, країні й світі.

Це нове покоління народилося у 90-х роках, їхнім батькам сьогодні — по 30-40 років. На цей вік припадає найбільша частина прошарку середнього класу (якого всього в Україні 8-9%). Тож, слухаючи батьків, незадоволених сучасним станом речей, і взагалі, живучи в інформаційному світі — вбираючи в себе все більше інформації, вони стають не по віку розумними і критичними, більше того — в них навіть виробився імунітет до політичних гасел.

— Перш за все дітям в Україні не подобається політика і політики (майже 48%). Не зустрічається такого, щоб діти оцінювали людські якості політиків: як "добрих", "чесних", "моральних" чи "духовних". Коли вони писали про політиків, то вживали слова "розібратися", "зробити", "припинити", а також "мусить", "повинен", "зобов'язаний". По якості сучасні політики їх

не задовольняють абсолютно — всі вони, навіть першого рангу, викликають в дітей критику. При цьому діти чітко фіксують різницю між словами і діями політиків... Дуже цікаво те, що не зважаючи на те, де діти проживають — в селах, містечках чи мегаполісах — всі вони дуже сучасні. Порівняно з тим, чим підростаюче покоління цікавиться, про що хвилюється і як бачать розвиток країни, сучасні політики — анахронізм.

Філософ Володимир Попович наголосив на тому, що сучасних дітей, на відміну від дорослих, зовсім не турбує проблема незалежності України (як і так званий "розкол" на схід і захід). Незалежність для них — це само собою, Україна для них — єдина і незалежна, вони ідентифікують себе з державою як частинку цілого і пишаються нею. Так, 54% дітей у своїх творах підкреслили, що найбільше в Україні їм подобається природа і клімат, 22% відзначили, що їм подобаються люди, народ України (на цьому соціальному факторі теж добре будувати патріотизм), а майже 22% вказали на культуру та історію України.

— Свого часу Дмитро Донцов сказав, що нація — це спільнота, об'єднана одним майбутнім. Ці діти розуміють, що у них спільне майбутнє — сказав Кость Бондаренко. — Треба наголосити, що діти дуже негативно ставляться до бідності — 25% сказали, що їм не подобається соціально-економічна політика. Думаю, що вони будуть активно шукати способи, як перетворити Україну на соціальну державу. Ми покладаємо великі надії на дітей, а якщо вони прийдуть в політику — то серйозних змін. А те, що в такому віці у дітей вже сформовано несприйняття політиків і політичних процесів, говорить про те, що ці діти поступово стануть тими громадянами України, в яких буде певний набір вимог до політиків і які будуть ці вимоги пред'являти раз в чотири роки (чи як вийде). А весь інший час спокійно працюватимуть, творитимуть, а не спостерігатимуть за політичним серіалом.

На думку експертів, саме так виглядатиме оздоровлення вкрай заполітизованої нині української нації, 92% якої тією чи іншою мірою слідкують за політикою (в Європі таких 30—37%, в Росії — 40%).

— Думаю, що європейське ставлення дітей до політики приведе до того, що Україна стане нормальною європейською державою, — вважає Марина Ткаченко. — Це покоління — базовий ресурс країни, який необхідно враховувати і на рівні держави розробити стратегію роботи з цим поколінням: слід займатися навчальним проектуванням, велику увагу приділити вищій школі, створювати інноваційні програми...

Але чи дочекаються маленькі генії підтримки держави — величезне питання. Дуже ймовірно, що вони виростуть і самі створять ці інноваційні програми. Таки, мабуть, це фатум України — опуститися на саме дно, впертися в нього ногами і аж тоді, під загрозою знищення, відштовхнутися, щоб почати "все з початку". Бо, хіба це не дно, якщо дорослі кажуть "покладаємо надії на дітей"?

(“День”, 8-31-2007).

На 10-ліття єдиної в Криму україномовної гімназії прокуратура Сімферополя “подарувала” гімназістам розслідування щодо Гімну України

Перша і досі єдина в Криму повноцінна українськомовна гімназія відзначила своє 10-ліття. З маленької школи на 200 учнів, яка тулилася в приміщенні колишнього дитячого садка, вона виросла у найпрестижніший і найсучасніший на півострові навчальний комплекс. Однак не всім це в Сімферополі подобається. Останнім часом місцева влада і прокуратура розпочали справжнє цькування керівництва гімназії.

За 10 років свого існування українська гімназія випустила у світ трохи більше півтисячі вихованців. Лише останні три роки вона існує у нормальних умовах, і тепер тут вчать майже тисяча гімназістів. Зараз вона має сучасні просторі і гарні приміщення, а ще 5-6 років тому класи доводилося обладнувати навіть у туалетних кімнатах колишнього дитсадку. Тепер тут є власна багата бібліотека, книгосховище, кабінети інформатики, відеотека, радіо, картинна галерея, зимовий сад, музей, басейн та актова зала, діють гуртки, ансамблі. Тут відкрили філію Науково-дослідного інституту українознавства.

Директор гімназії Наталя Руденко не приховує свого задоволення: “Із тих дуже поганих умов, в яких ми починали, ми змогли стати настільки цікавими для сімферопольців, що усе ж було побудоване нове приміщення — найсучас-

Наталя Руденко.

ніший, унікальний проєкт. І ми відчуваємо, що ця школа для Сімферополя особлива. Вона внесла величезний позитив в освіту міста, і взагалі в його життя. Тут створене середовище української традиції, української мови і культури. Крім того, тут дають якісну освіту”.

Гімназисти регулярно перемагають у кримських, всеукраїнських і міжнародних олімпіадах та змаганнях, а всі випускники поступають до вишів. Про популярність гімназії свідчить конкурс — 5-6 претендентів на одне місце, причому йдуть не тільки етнічні українці, але й кримські татари, росіяни, інші етнічні групи. Наталя Руденко каже, що її заклад уже не в змозі задовольнити попит сімферопольців на україномовну освіту.

Після фільму про УПА почалися перевірки

Втім, успіхи закладу не всім до вподоби. Після того, як у гімназії пройшов фестиваль українського кіно, де демонструвалися і картини про УПА, кілька місяців тривали перевірки, а міська рада вимагала звільнення директора.

А останнім часом цькування гімназії розпочала міська прокуратура. Від імені прокурора міста Родіона Ратія, Наталі Руденко надійшло одразу кілька письмових вимог пояснити, на якій підставі у школі перед заняттями на лінійках звучить державний гімн, а також як дзвінок використовується мелодія “Плачуть небеса”.

Наталя Руденко цього не може зрозуміти: “Нам неприємно. Ми як законослухняні громадяни відповідаємо на ці листи, піднімаємо документи, шукаємо, чому ми маємо право використовувати на початку дня гімн, виправдовуємося, чому у нас мелодійний дзвінок. Але ж є елементарний здоровий глузд. Хотілося б, щоб цього не було. Мені це просто незрозуміло...”

Почути пояснень від сімферопольського прокурора Ратія Радіо Свободі не вдалося. Зате його начальник, виконувач обов’язки прокурора Криму Олексій Угрюмов відреагував на протести громадськості дуже швидко.

“На сьогодні ця перевірка уже не проводиться. Документ відкликаний до прокуратури”, — повідомив Олексій Угрюмов.

*Володимир Притула, Сімферополь,
(RadioSvoboda.Ua)*

15 років Народному Дому „Просвіти” у м. Хмельницькому

14 жовтня 1992 року, в День Свята Покрови Пресвятої Богородиці у м. Хмельницькому урочисто відкрився Народний Дім „Просвіти”, який став справжнім храмом української душі.

Сьогодні 15-річний Народний Дім „Просвіти” — це потужна українознавча громадська установа, де відбувається і спрямовується діяльність Хмельницького міського Товариства „Просвіта” ім. Тараса Шевченка.

Народний Дім „Просвіти” — світлиця з невидимою енергетикою любові на портретних ликах українських гетьманів та світочів нації, з вишитими рушники на іконах, де постійно здійснюються програми „Дух нації”, „Великі українці”, „Невідома Україна” та ін., учасниками яких є учні шкіл, студенти та курсанти.

Народний Дім „Просвіти” — це читальня, де зібрані рідкісні видання, яких не має жодна бібліотека не тільки м. Хмельницького, і яка, без перебільшення, є духовним скарбом Хмельниччини.

Народний Дім „Просвіти” — це унікальні колекції мистецьких робіт Ніни Косаревої, Надії Борецької, Галини Гоми, Таміли Литвиненко, Володимира Карвасарного.

Народний Дім „Просвіти” — це солов’їний спів заслуженої артистки України Марії Ясіновської.

Народний Дім „Просвіти” — це видання книжок. Видано 20 власних книжок та за сприяння „Просвіти” побачило світ ще 25 творів подільських авторів.

Народний Дім „Просвіти” — це підтримка талановитої молоді.

Народний Дім „Просвіти” — це театр „Кобзар”, мистецькі вітальні якого присвячені визначним діячам України та знаменним датам нашої держави.

Народний Дім „Просвіти” — це авторські програми на телеканалі „Поділля-Центр” голови „Просвіти” Зої Діденко „Український історичний календар”, „І на оновленій землі”, „Свою Україну любіть”, „З подільського кореня”, „Подільський передзвін”, „Українська ду-

ша”, що сприяють відродженню національної свідомості, почуття патріотизму та відповідальності за державу, яку будуюмо зараз і разом.

Народний Дім „Просвіти” — це Музей Комітету поріднених міст та міжнародних зв’язків, де фото різних часів засвідчують успішність міжнародних програм м. Хмельницького.

Народний Дім „Просвіти” — це домівка для громадських організацій, що об’єднані у громадський блок „Народний Дім”, метою якого є виховання у молоді високих моральних, духовних і культурних якостей, активної громадської позиції, національної свідомості та патріотизму, відродження національно-культурних традицій українського народу, пропаганда української культури і мистецтва.

Все це Народний Дім „Просвіти” у м. Хмельницькому — наша любов, наше життя, наше минуле і майбутнє!

На багаті літа, наш рідний НАРОДНИЙ ДІМ!

Тетяна Зеленко,
відповідальний секретар Хмельницької міської
„Просвіти”.

Коляда — 2007/2008

Єпископ Павло Хомницький	100.00
„Провидіння”	100.00
Александр Кричик	100.00
Дарія Самотулка	50.00
Оксана Луцька	50.00
Уляна Дячук	50.00
Роман Дейнека	50.00
Іван Деркач	50.00
Ірина Райко	30.00
Омелян Пик	25.00
Др. Іван Головінський	25.00
Др. Аркадія Коцибала	25.00
Сергій Левков	25.00
Др. Ася Гуменська	20.00
Ф. Літовинський	20.00
Михайло Свинчук	20.00
Надя Троян	20.00
Олександр Пришляк	15.00

ОБІЖНИК №6

ДО ЧЛЕНІВ КЕРІВНИХ ОРГАНІВ ШКІЛЬНОЇ РАДИ, ПЕДАГОГІЧНИХ ДОРАДНИКІВ, ДИРЕКТОРІВ,
ВЧИТЕЛІВ ТА ЧЛЕНІВ ОПІКУНЧИХ УСТАНОВ ШКІЛ УКРАЇНОЗНАВСТВА

ВЕЛЬМИШАНОВНІ!

1. З нагоди Різдва Христового й Нового 2008 Року, Управа Шкільної Ради сердечно вітає всіх та висловлює найщиріші святочні побажання, а зокрема доброго здоров'я та успіхів у Новому 2008-му Році.

2. Нагадуємо, що письмові Кінцеві Іспити в 2007-2008 навчальному році відбудуться: з української мови й літератури в суботу 12-го квітня, з історії, культури й географії в суботу 19-го квітня 2008 р. Зголошення до Кінцевих Іспитів треба прислати не пізніше 10-го березня 2008 р. Згідно з правильником Шкільної Ради, прислати треба наступне:

а) Список учнів, які приступають до кінцевих іспитів, включно з датою і місцем народження та останнє свідоцтво американської школи.

б) Прохання учнів про допущення їх до кінцевих іспитів, згідно з рішенням директора та вчителів останньої класи, та списки прочитаних лектур (щонайменше 10).

в) Директор замовляє відповідну кількість свідоцтв і дипломів кінцевих іспитів, пересилає до Шкільної Ради оплату в сумі 20 дол. за кожного учня (оплата за свідоцтва, дипломи, приготування іспитів, поштова оплата, тощо).

г) Директор надсилає склад іспитової комісії, час і місце усних кінцевих іспитів (згідно з домовленням з педагогічним дорадником). Іспитову комісію очолює педагогічний дорадник Шкільної Ради, а заступником є директор школи. Членами комісії є викладачі предметів у матуральній класі.

ґ) Кошти подорожі та гонорар педагогічного дорадника оплачує школа.

д) Якщо хтось з учнів має перешкоди взяти іспити в зазначені дні, треба повідомити Шкільну Раду заздалегідь та прислати легальну посвідку. Для такого учня буде призначена директором окрема дата, згідно з домовленням з Педагогічним дорадником, а Шкільна Рада надішле окремий іспит.

е) Звертаємося до директорів шкіл та вчителів окремих предметів у старших класах надсилати питання до кінцевих іспитів, згідно з форматом питань для окремих предметів, з яких окремі питання будуть вибрані до іспитів.

є) Пригадуємо про зміну в писемних матуральних іспитах з української мови, а саме, є додано читання. За цю ділянку відповідає дир. С. Патриляк, як голова Комісії Кінцевих Іспитів.

3. Директори шкіл та педагогічні дорадники є повністю відповідальні за дотримання всіх вимог та напрямних Шкільної Ради, особливо за переведення Кінцевих іспитів та виконання навчальних програм. Директор школи повинен узгодити дату усних іспитів з педагогічним дорадником і дату ґрадуації випускників школи, щоб між цими датами було досить часу для полагодження різних формальностей: перевірення іспитових праць, усні іспити та пересилання для підпису свідоцтв і дипломів до Шкільної Ради.

4. Нагадуємо всім директорам шкіл та курсів українознавства, які ще не надіслали Інформаційного листка, а також не розраховалися із Шкільною Радою за підручники тощо, негайно розрахуватися зі Шкільною Радою.

5. Ще раз нагадуємо про надіслання вписового від учня, що становить 2.50 дол. та передплату на журнал "Рідна Школа", що становить 10 дол. річно від кожної родини. Школа не повинна затримувати надіслання цих вplat, які збираються на початку року при реєстрації учнів.

6. Школи, які не користаються "інтернетом", можуть звернутися до Шкільної Ради за правильниками і Шкільна Рада їх вишле.

7. При кожній зміні директорів шкіл, педагогічного складу та голів Опікунчих установ Шкіл українознавства треба інформувати Управу Шкільної Ради, подаючи одночасно адреси, телефони, короткі дані та життєпис запропонованих кандидатів на директора чи вчителя для затвердження Шкільною Радою.

8. Учителі повинні бути поінформовані про кожний обіжник та правильники Шкільної Ради. Директори повинні зробити копії та вручити всім учителям.

З рідношкільним привітом

д-р.Євген Федоренко
голова

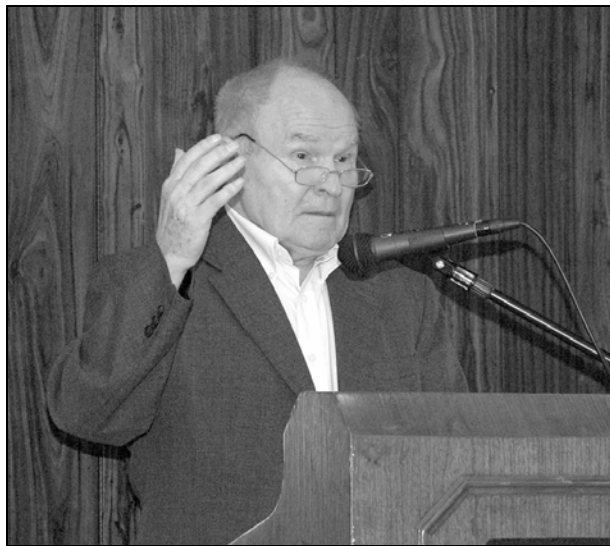
д-р. Марія Кіцюк
секретар

Конференція вчителів шкіл українознавства Америки

З 5 по 7 жовтня 2007 року на оселі СУМА в Еленвіл, Н. Й., проходила Всеамериканська конференція вчителів шкіл українознавства, в роботі якої взяло участь понад 50 представників шкіл з 8-ми стейтів.

Згідно з програмою, 5 жовтня відбулась нарада директорів шкіл і педагогічних радників, а 6 та 7 жовтня проходила конференція. Для її ведення була обрана президія під головуванням д-ра Є. Федоренка, на початку хвилиною мовчання всі присутні вшанували пам'ять невинних жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.

Стан українського шкільництва на терені США докладно проаналізував Голова Шкільної Ради д-р Є. Федоренко. У його доповіді були висвітлені всі ділянки шкільної праці, починаючи від охоплення навчанням у школах українознавства дітей шкільного віку до забезпечення шкіл навчальними посібниками та зв'язку Шкільної Ради з навчальними інституціями України.

Голова Шкільної Ради д-р Євген Федоренко.

Доповідь директора школи українознавства ім. Т. Шевченка в Пармі, Огайо, д-ра В. Бод-

нара на тему Голодомору 1932-1933 років супроводжувались відповідними ілюстраціями, містила багато цифрових та порівняльних характеристик і викликала великий інтерес слухачів. Враховуючи, що наступний, 2008-ий рік, пройде під знаком цієї трагічної дати в історії нашого народу, у доповіді є багато допоміжного матеріалу для вчителів. Учасники конференції висловили думку, щоб цей матеріал помістити на вебсайті Шкільної Ради.

Велике практичне значення мало й обговорення проєктів удосконалених програм з основних предметів у старших класах. Обговорення велось по секціях: історія (проф. Ю. Гасцький), географія (п. Н. Боднар, д-р Р. Брух), культура (д-р І. Мірчук), мова і література (д-р Є. Федоренко, д-р М. Кіцюк). Дуже добре, що обговорювалось кілька проєктів програм. Всі були зацікавлені, щоб вибрати з них найдоцільніше. Завершенням цієї роботи було прийняття необхідних змін у діючі програми з метою поліпшення рівня навчання дітей.

Основою життя кожної людини в суспільстві має бути дотримання Божих Заповідей. На жаль, сучасність не раз ставить нас перед фактами, що цих, на перший погляд, таких зрозумілих принципів людського співжиття дотримуються далеко не всі. Вивчення основ християнської етики вже почали у школах України. На прикладі України вивчення цього предмету почали і в деяких школах українознавства, але власного досвіду з цього питання у них ще зовсім мало. Враховуючи це, Шкільна Рада включила у програму конференції доповіді о. Р. Мірчука з Виппані, Н. Дж. Та п. Г. Мартин з Філадельфії про вивчення основ християнської етики в школах. Доповіді мали багато практичних порад щодо організації вивчення цього предмету, змісту навчальних програм та посібників для вчителів.

Методичне спрямування мали наступні доповіді. Наприклад, доповідь проф. Ю. Гасцького

“Історичні праці П. Андрусіва” мала не лише пізнавальне значення, але й вказувала на можливості використання міжпредметних зв’язків при вивченні історії та культури. Вчитель Г. Пляка (школа українознавства ім. Т. Шевченка в Пармі, Огайо) поділилась своїм досвідом роботи з учнями при підготовці лектур та опрацюванні літературних творів. Доповідь “Важливість статистики і фактів при викладанні географії” вчительки Н. Боднар з цієї ж школи була цікавою, як приклад використання сучасних технічних засобів навчання в школі.

Робота конференції завершилась 7 жовтня літургією на Союзівці та спільною сесією “Майбутність шкіл українознавства”.

Глибока продуманість тематики і змісту лекцій, їх актуальність та методична спрямованість стануть предметом обговорення у вчительських колективах і це значною мірою сприятиме підвищенню рівня навчально-виховної роботи в школах українознавства.

Н. Сікора, вчителька школи українознавства товариства “Рідна школа” в Пармі, Огайо.

Учасники конференції.

40-ий рік в “Рідній Школі”

Мгр. Надія Людмила Хойнацька присвятила дітям 40 років в Школі Українознавства Товариства “Рідна Школа” в Чикаго.

Надія Людмила Хойнацька народилася 1 грудня 1927 року у Виспі Рогатинського повіту Західної України в учительській родині.

В розмові з Ювіляткою завжди відчувається значимість, вагомість, важливість батьків у її житті. Батько — Степан Ворона (Воронка) родом з Галичини, вчитель історії та директор школи, був січовим стрільцем, петлюрівцем.

Мати — Валентина Ребенок з козацького роду, з Любича, Чернігівщини, була активною в українському русі. В сім’ї виховувалось четверо дітей. Надія Людмила була третьою дитиною та два старші брати Ігор і Леонід, які пропали безвісті під Бродами, та найменша Наталя.

У 1939 р. в Рогатині вона закінчує 6-ий клас і здає іспити та вступає до гімназії. У вересні цього ж року “визволяє” Галичину Радянський

Союз і гімназія переходить на “Десятилітку”. Два роки побували в “раю” та в 1941 році займає Галичину, Німеччина і приносить свою “Західну культуру”. Жорстока, голодна Німеччина знущається над нашим народом, бо хотіла зробити нас рабами. Вивозить людей до Німеччини на працю, арешти, розстріли. В січні 1944 році виїжджає родина п. Надії до Криниці. Їдуть зимою, тягаровим поїздом дев’ять днів, це 450 км. Після шести місяців переїжджають до Словаччини, а тоді до Австрії. Не далеко Відня в перехідному таборі їх відправили на північ, до Лібека, де їх визволили в травні 1945 році англичани.

У 1945 році в таборі, в Кілю, Корігені ходить до української школи, і в 1947 р. закінчує Матурою. Їхня родина була в англійській зоні, то вони могли студіювати в німецьких університетах.

Після закінчення Другої Світової війни, Німеччина була поділена на 4 зони: англійську, російську, французьку та американську. У 1947 році п. Надія вступає на медичний факультет в Христіан-Альбрехт Університет фон Кіль в Кілю. В цьому університеті навчається до 1950 року і в студентські роки виходить заміж за студента музикології, кандидата філософії Яна Хойнацького, який студіював в тому ж самому університеті. Після іспитів на медичному факультеті в 1950 році виїжджають до Чикаго.

Тоді вже в Чикаго п. Хойнацька зі своїм чоловіком та з родиною мають свої початкові труднощі, як більшість українців, які приїхали вперше до Америки. Дістатись на медицину не мала можливості, але не втрачає надії і продовжує студіювати в Іллінойському Університеті, а пізніше в Рузвелт Університеті, де в 1955 році дістає ступінь Бакалавра з біохемії. В 1956 році одержала ступінь Медичного Технолога з Нортвестерн Університету в Чикаго. Працює в день в шпиталі, а вечорами ходить до Рузвелт Університету, щоб дістати ступінь Магістра з біохемії. В 1959 році перед закінченням захопіла і перервала школу.

п. Хойнацька разом з вчителями школи.

З 1957 по 1988 р. працює п. Хойнацька викладачем в шпиталі, в якому була школа “Медична Технологія”, зв’язана з університетами, як Тічінг Інститушин. Вона викладала Гіматологію 4-ий рік коледжу і була завідуючою відділу. Надія Людмила Хойнацька любила вчитися та вчити. З 1966-68р., навчається в Українському педагогічному Інституті. І в цьому ж 1968 році попросили її вчити в Школі Українознавства, де працює по сьогодні.

П. Надія продовжує працювати та одночасно вчитися. В 1982 році одержує ступінь Магістра з науки здоров’я та освіти в Говернес Стейт Університеті, Парк Форест, Іллінойс.

Магістр Надія Людмила Хойнацька працює вчителем в школі Українознавства, а з 1992 року — директором “Рідної школи” і до сьогодні. Необминала різних учительських семінарів, які відбувались на Союзівці чи то в шпиталі. Вона завжди була з молоддю та любила черпати щось нове для себе.

З чоловіком подорожували по Європі, Південній Америці, США, а найбільше подобалось

відвідувати Аспен, Колорадо, де відбувались чудові концерти та милувала природа.

Належала до професійних товариств: до 84 Відділу Союзу Українок Америки, в якому була 3 роки головою Відділу та культ-освітньою референткою Відділу та Округи, брала участь в управі Шкільної Ради, була доброю дочкою, 56 років дружиною та чесною українкою. Любила читати, музику, грати на фортепіано, знала багато мов, а найбільше любила природу і бути серед неї, тоді вона була близько Бога і чулася спокійною і безпечною.

За своє 40-літнє вчительське життя в “Рідній школі” виховала не одну плеяду добрих та гордих українців, патріотів своєї прадідівської української землі. Закарбовуються в нашій пам’яті її слова: “Де б ти не був, будь українцем, не рахуй себе меншевартостним”.

З роси і води Вам, дорога Магістр Н.Л. Хойнацька!

Божого Благословення Вам на довгі літа!

Вчитель “Рідної Школи”, Марія Щерб’юк.

Рідна школа Чикаго відзначила 80-літній ювілей свого директора пані Хойнацької

*Любов учителя ніколи не вмирає, —
Вона у серці учнів пломенить.*

З приходом осені нас напередими запрошують на молебні, концерти, лекції, зустрічі, бенкети з різних важливих okazji, найбільше в цей час є збірок пожертв на важливі потреби, на розвиток духовності, освіти, опіку над сиротами, немічними, інвалідами.

Щирий і працьовитий українській народ, занесений вітром долі на другу половину земної кулі, радо бере участь у всіх цих заходах й ділиться часткою свого заробітку.

Сьогодні я прагну поділитися з вами, дорогі країни, розповіддю про визначну подію, що відбулася в суботу 1 грудня 2007 року — „Рідна школа” вшанувала свого директора.

Щиро визнайте, що не можете назвати багато осіб, хто б у віці 80-років керував такою важливою виховною установою, як „Рідна школа”, до якої мають стосунок чи не 70% всіх членів громади, бо школа українознавства нещодавно відзначила своє 50-ліття. А пані директор, магістр Надія Людмила Хойнацька віддала праці в цій установі 40 років, з них 15 останніх є її директором.

Директор прийняла молодих, високоосвічених педагогів з України, що володіють сучасною літературною мовою, озброєні педагогічними та психологічними знаннями, вивчають надбання старших поколінь еміграції і вдосконалюють свої знання і вміння.

Мудро керує школою пані Хойнацька. Школа щорічно підтверджуючи свою акредитацію серед навчальних закладів штату Іллінойс, а випускники при вступі до вищих навчальних закладів отримують кредити, завдяки свідоцтву про закінчення „Рідної школи”.

В школі навчаються діти і навіть внуки колишніх учнів „Рідної школи”, що тепер є активними членами української громади.

Все це заохотило вчительський колектив влаштувати на цей визначний ювілей загальногромадське святкування в культурному осередку. Для пані Хойнацької це було повною неспо-

діванкою, адже старанно оберігали в таємниці всю копітку підготовку заступники директора школи пані Галина Баран, пані Марія Щерб'юк, пані Надія Ільків, пані... — та тут слід би перелічити чи не весь колектив, бо брали посильну участь усі.

Запрошення були розіслані в інституції, до колишніх викладачів і учнів та батьків учнів.

За шкільним звичаєм, в часі єдиної спільної перерви в суботніх лекціях, ми привітали дружним „Многая літа” нашу ювілятку. Нетиповим було вручення запрошення на святкування. Пані директор такого не сподівалася і була зворушена.

У великій залі культурного осередку зібралося близько двох сотень приятелів пані Хойнацької.

Ведучі вечора вчителі Надія Ільків і Мар'ян Шкред запросили до зали героїню свята. Вже від дверей зали пані директор пройшла через живий коридор із святково вдягнених і радісно усміхнених учнів школи від 1-го і до 10-го класів, діти плескали в долоні, позаду них за своїми столами так само вітали стоячи всі гості. Володимир Скиба та Мар'яна Огаренко першими подали квіти пані директор і вона пройшла до свого столу, за яким її очікувало товариство — отець архимандрит Іван Кротець, настоятель храму Володимира і Ольги, консул України в Чикаго пан Олег Шевченко з дружиною, молодша сестра пані директор Наталія з чоловіком, донькою та її приятелем.

Розпочалися привітання ювілятки. Першим пан Богдан Боднар — Голова Батьківської Ради „Рідної школи”, привітав і вручив дарунок. Від вчительського колективу сердечно і поетично привітала заступник директора пані Галина Баран, а найдовголітніший вчитель школи пан Михайло Климчак вручив кошик троянд. Учні 10-го класу вальсом утворили тло для співу Мар'яни Огаренко — серця присутніх виповнила найкраща пісня Малишка та Майбороди: „Вчителько моя, зоре світова” — зазвучало так щемливо.

Заступник директора пані Марія Щерб'юк в своєму виступі описала сторінки біографії пані директор: довелося полишити батьківщину, мандрувати чужиною, важко працювати, зносити болючі втрати, але було й вірне подружжя, невпинне самовдосконалення, здобування

знань, освіти, а також улюблена вчительська праця. „Я люблю читати, слухати музику, перебувати на природі, люблю все українське — вишивку особливо” — зачитувала пані директор доповідачка, а випускниця Адріана Попович, наче б в дарунок від мами, виконала пісню дуету „Писанка” „Мамина сорочка”.

Доповнюючи життєпис, не могли не згадати вірного чоловіка, чудову людину, зразок культури і ерудиції пана Яна Хойнацького. Наче від його імені, Мар'ян Шкред прочитав ліричного вірша Андрія Малишка. „То ж не забудь, а згадуй ти мене...” проникливо звучало на тлі фортепіанної мелодії, яку майстерно заграла учениця Рома Баран.

Далі раз по раз виходили до трибуни із вітаннями представники організацій: від „Самопоміч” слово мав колишній голова Батьківського комітету школи пан Віктор Войтихів; від держави Україна — консул пан Олег Шевченко; о. архимандрит Іван Кротець, настоятель храму Володимира і Ольги привітав ювілятку як свою парафіянку і поблагословив їжу; від колишніх учнів школи дотепний виступ мав о. Мирон Панчук. Він потішив жартівливою історією, що саме за його порадою взяти приклад з нашої пані директор Юлія Тимошенко змінила зачіску; від організації „ЗУДАК” привітала пані Оріся Коляса; від УККА пан Олесь Стрільчук.

Діти молодшої школи, дбайливо і вишукано вдягнені батьками в українські строї, мали великий виступ, де віншували пані директор віршами, її улюбленими піснями, сценками, танцями. Всі виглядали і виступали прекрасно, та присутні відкрили ще один яскравий талант серед наших учнів — учня 1-го класу Богданчика Мендюка, що і до декламації, і до співу, і до танцю має помітний вроджений хист.

Від СУМУ вітала колишня випускниця пані Ляриса Верещак.

Подружжя Ольшанських виготовили фоторепортаж, а також знімали на відео.

Наша телекомпанія „Узір” теж знімала всю подію і транслює на телебаченні, а ведуча програми пані Галина Грицак від імені телекомпанії привітала і подарувала DVD-плеєр.

Від організації Пласт вітав пан Ігор Гриневич.

Від колишніх випускниць „Рідної школи” — пані Марта Фаріон.

Від „Помаранчевої хвилі” — пан Тарас Василик.

Від Союзу Українок — пані Любомира Шеремета вручила письмове вітання.

З Палатайну письмове вітання прислав о. Михайло Кузьма, в якому від себе, своєї родини і парафії засвідчив пошану і запевнив у молитвах.

Від учнів „Рідної школи” віршоване вітання і квіти подарував Володимир Скиба.

Ще один учень нашої школи Андрійко Копот заспівав італійську пісню „Санта Лючія”.

Оригінальним було привітання молодшої директор братньої школи українознавства із Палатайні пані Ірини Ценглевич, що виконала співане привітання власного авторства на відому народну мелодію.

На завершення художньої частини виступив хор „Херувимські гласи”, яким керує пані Ірина Дичій, а в хорі беруть участь багато вихованців „Рідної школи”.

І, як то буває на уродини, завершальний акордом смачної гостини, приготованої колективом культурного осередку, був торт, але не звичайний, а вчительський — у вигляді книжки, одна сторінка якої була викладена живими ліліями, всіяний свічками з фейєрверком, який, попередньо загасивши світло, вніс пан Василь Щерб'юк у супроводі усіх присутніх школярів „Рідної школи”. Мар'яна Огаренко заінтонувала „Многая літа”, підхопили усі присутні, а пані директор задмухнула свічки і щиро, сердечно подякувала усім причетним до влаштування такої приємної несподіванки: „Я і не знала, що маю стільки щирих друзів!” — сказала п. Хойнацька.

Справді, ми — друзі пані Хойнацької, з яких лиш мала частка зібралися в цій залі 1 грудня 2007 року, радіємо, що наша громада має визначних людей серед себе. Отже, вітаймо їх ТЕПЕР, НИНІ і ТУТ! Кажімо один одному добрі слова.

Велика дяка пані магістр Хойнацькій, директору „Рідної школи” за її самовіддану працю на благо громади. Берімо приклад! Кожен і кожна вкладаймо свій труд у процвітання нашої української громади міста Чикаго.

Віра Журавська.

НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ В ДРАМАТИЧНІЙ ПОЕМІ “БОЯРИНЯ” ЛЕСІ УКРАЇНКИ

мгр Микола Дуляк

Саме під таким заголовком з датою 2007 року в Джерзі Ситі, Н.Дж. появилася на 140 сторінках друку публікація авторства довголітньої вчительки, колишнього редактора сумівського журналу “Крилаті” та суспільно-громадської діячки мгр Павлини Андрієнко-Данчук, яку вона присвятила українській молоді. На твердій обкладинці видніє портрет Лесі Українки (рисунок В. І. Касіяна). Тиражу не названо. Не названо також мовного редактора, тож можна здогадуватись, що книжка видана під редакцією її автора. Відсутність мовного редактора — недолік кожної публікації, отже й цієї. Хоч книжка видана на гарному папері, трапляються в ній деякі технічні, друкарські, граматичні, правописні та синтаксичні помилки, яких могло б не бути.

З нагоди конференції Шкільної Ради, що відбулася на оселі СУМА на початку жовтня 2007 року, пані Данчук подарувала свою публікацію всім учасникам нарад. Познайомившись із цим виданням, вважаю, що було б доречно й корисно, щоб прочитали її всі учні Шкіл Українознавства, бо в ній знаходимо цікаві дані про Лесину творчість і переконливе тлумачення.

Книжку ілюструє портрет авторки та 22 чорно-білі світлини переважно з життя Лесі Українки, а доповнює її бібліографія.

З приємністю і цікавістю перечитуємо сторінки біографії мгр Данчук, що є відгомонам багатьох життєвих доль патріотичного покоління післявоєнних політичних патріотів-емігрантів з України, які подались на Захід, опісля за океан, щоб тут зберегти своє життя від брутального більшовицько-російського окупанта України.

Павлина Андрієнко-Данчук народилася 8 травня 1916 року в с. Вівсяники у Вінницькій області. Вона цікаво змальовує свою нелегку долю в Україні та скитання в чужому світі молоді матері-вдови з двома дітьми — у Франції, Аргентині та в Сполучених Штатах Америки.

Та, де б вона не була, всюди “включається до активної праці в українському громадському та політичному житті, вкладаючи найбільше своїх зусиль і душу в українське шкільництво” (ст. 10). “Національно-виховна праця з українською молоддю стала життєвою темою мгр П. Андрієнко-Данчук. Вона викладала мову і літературу у вищих класах в кількох Школах Українознавства” в Америці (ст. 12).

Можна сміливо сказати, що авторка книжки “Національне питання...” йшла крізь життя із *Заповітом* Тараса Г. Шевченка. Вона безмежно любила свою поневолену Батьківщину і вчила своїх дітей та всю українську молодь її любити та служити їй усім своїм знанням та працею. Коли ж Україна скинула ярмо неволі та стала незалежною, П. Данчук “відвідала її п’ять разів” (ст. 15).

Познайомившись зі змістом книжки, у мене склалось враження, що Авторка обговорює не лише національне питання в поемі *Бояриня*, але й в усіх Лесиних драмах і поетичних творах, тож напрошується потреба розширити заголовок книжки, а саме: “Національне питання в творчості Лесі України”, або хоч “Національне питання в драматичних поемах Лесі Українки”.

Пекучим болем і нестерпним гнівом пролунали на всю Україну Лесині вогненні вірші *Сльози-перли*, 1891 року:

“О люде мій бідний, моя ти родино,
Брати мої вбогі, закуті в кайдани!
Палають страшні, незагойні рани
На лоні у тебе, моя Україно!” (ст. 58)

Авторка книжки доречно наводить думку Івана Франка, який вітаючи появу Лесиних віршів, писав: “І в прекраснім циклі *Сльози-перли* вона підіймає важке голосіння вже не над своєю долею, не над долею якогось героя або примхливого артиста, але над цілим рідним краєм, над тим народом, забитим в кайдани”.

Павлина Данчук систематично прослідковує й відмічає прояви національного питання в творчості Лесі Українки, що в повній величчї на-зрівають у драматичній поемі *Бояриня*.

Той же Франко про Лесині вірші писав (ст. 59): "Від часу Шевченкового *"Поховайте та вставайте, кайдани порвіте"* Україна не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова, як із уст цієї слабосилої, хворої дівчини..."

Вже в першій ліричній збірці *На крилах пісень*, поруч ніжних мелодій, в яких оспівана краса природи, задзвеніли сильні акорди патріотичної громадської лірики (ст.60), — підсумовує Павлина Данчук. Саме через це в 1893 році російська влада заборонила розповсюджувати збірку Лесі Українки *На крилах пісень*. Мабуть, побачила в них національне питання, що її все дразнило. Від дрібних ліричних поезій, крізь довші епічні й драматичні поеми вона (Леся Українка) переходить до драми, але ідейний підхід її творчості той самий: глибока віра в краще майбутнє свого народу, — переконливо підсумовує Авторка книжки (ст. 62).

Письменницю переслідує гадка про недалеке вже криваве народження нації. Вона виносить твердження, що не є гріхом вбити ворога за Батьківщину, базуючись на словах Св. Письма: "Ніхто не має більшої любові, як той, хто душу покладе за друзів своїх". Кульмінаційний пункт поеми *Грішниця* – ідея християнства викристалізовує національну ідею, підпорядкування власних ідеалів національним (ст. 67), — відмічає Данчук.

А далі Данчук пише (ст. 71): Поетеса почуває, що в ній і її сучасників "вогонь Титана не погас", вона роздмухує цей вогонь своїми творами і прагне запалити пожежу, що спалить старий лад поневолення і визиску; вона прагне розбудити сумління і вогонь у думках своїх сучасників і товаришів.

Рік по написанні пєми *Одно слово*, Леся Українка написала драматичну поему *Вавилонський полон*, в якій майстерно малює долю і трагічні переживання поневоленого народу, його мрії й віру у визволення, — писав Р. Задеснянський (с. 72). Леся Українка писала:

"Народ наш, мов дитя сліпєє зроду,
Ніколи світла — сонця не видав.
За ворогів іде в огонь і в воду,
Катам своїх проводирів оддав".

На думку Данчук, "... є всі підстави уважати Лесю Українку часів написання цієї поеми за прихильницю ідеї відновлення української держави шляхом національної революції".

У *Триптиху* Леся Українка "... з'ясовує українському народові що треба робити, щоб докінчити мури й збудувати "нове місто" — нову й могутню державу, бо велет таки збудиться... і скине із себе "дроти залізні", так і ті всі "федеративні" вигадки, які нашили на ньому під час двовікового сну, та стане вільним, стане державною нацією (ст. 74).

У творах Лесі Українки "... все привиджується меч політий кров'ю, або зброї полиск. Вона прагне, щоб її слова стали вогнем, на яким жевріє залізо для мечів, гартується ясна і тверда криця"... — підсумовує Данчук. А далі: "Тут у поетки бачимо геніяльний дар передбачення, дар візіонерки з екстазом віруючої в тріумф її народу, який неможливий без жертв, — кров освячує всяку ідею... Хто любить свою правду, мусить її боронити" (ст. 77).

Найголовнішим жанром Лесі Українки були драми: сім драматичних творів на теми з давнього Єгипту, дев'ять з біблійного Ізраїлю, чотири з античної доби, дві з середньовіччя, дві з давньої Англії, а одна з французької революції. Л. Українка створила цілий ряд драматичних поем: *Одержима*, *Вавилонський полон*, *На руїнах*, *У катакомбах*, *Касандра*, *У пущі*, *На полі крові*, *Бояриня*, *Адвокат Маркіян*, *Оргія* та інші. До неї цього жанру в Україні не було. Данчук підсумовує: "Призначення її (Лесині — М.Д.) нації згинуті або вийти з неволі... котра з тих двох судилась нам дорога?" — "Всяка, лише не сконіння в ярмі!" — писала Леся (ст. 88).

Аналізуючи драматичну поему *В катакомбах*, Данчук пише: "Нащадками Прометея" Леся Українка називає всіх тих, хто бореться за справедливість, хто посвячується для свого народу, ім'я Прометея викликає у Лесі України думку про вічність людського буття. Неофітраб символізує поневолену Україну, яка тер-

пить під чужим ярмом. Ця поема має в основі свого сюжету події глибоко актуального змісту: ідея і образи звернені до сучасности. Вони утверджують боротьбу проти поневолювача України, Московщини, з вірою в перемогу правди над злом (ст. 97).

Дуже важливою сьогодні є драматична поема *На полі крови*, в якій особливо актуальна тема національної української зради. Данчук робить тут такі висновки: “Нам ясно представляються зрадники українського народу, які й сьогодні вислугуються перед ворогом України та по-юдейському продають рідного брата. Юда зраджує для власної користи, продає Христа, а передтим його цілує, щоб ворог пізнав, кого продав йому Юда. Юда продав свого Месію-вчителя і за ту ціну купує собі хоча частину майна” (ст. 100).

В основу драми *Оргія* лягли українсько-російські взаємини. Дуже характерним є те, — пояснює Данчук, “коли Леся Українка пише про греків і римлян, а думає про Україну і Московщину, яка нищить українську мову, культуру і перетворює український народ на рабів” (ст. 101). Та й тепер у вільній Україні російська п’ята колона домагається надати російській мові статус другої державної, щоб тим добити українську мову, яку вона страшенно ненавидить.

Співець Антей не хоче кидати переможцям під ноги свого хисту. З горем він сприймає те, що його приятелі продають римлянам свої таланти, а в погоні за славою й багатством ідуть на службу до Мецената. У постатях римлян Леся Українка дала характеристику російських можновладців, а в постатях греків — тієї частини української інтелігенції, яка вислугувалась (і далі вислугується — М.Д.) Росії, збагачуючи московську культуру (ст. 102).

Даючи оцінку й переконливу інтерпретацію багатьох творів Лесі Українки, Данчук переходить до основної теми, поставленої у заголовку книжки — до національного питання у “Боярині”. В цій драмі Л. Українка “висвітлює тяжкий історичний період конфлікту українського суспільства, порізненного присягою гетьмана Богдана Хмельницького Московщині, який тяжить над українським народом до сьогодні” (ст. 110).

Письменниця, — пише Данчук, відтворила з одного боку ту активну українську верству, яка своїм єством рвалася до боротьби (як Іван), за суверенність української справи (родина Перемішних), особливо Оксана, її брат Іван та її безіменні братиці, що ризикуючи головою, вишивали корогву і несли для гетьмана Дорошенка. З другого боку, письменниця подала нам пасивну частину, яка боялася зрадити присягу Московщині, — це батько Степана; Степан представник, невідник присяги, він покутує за свого батька, не може зламати присяги й нічим не може допомогти поневоленій батьківщині, він боярин, вислугується як раб, мовляв, “однаково чий п’яти лизати — чи польські, чи московські, — каже Іван, брат Оксани (ст. 111).

Пасивність і байдужість значної частини українського суспільства дуже наявна та шкідлива в наші дні у вільній Україні, тому нахабніють колишні поневолювачі українського народу, захищаючи інтереси Росії в Україні (!). Для Лесі Українки московський народ є ворожим народом, серед якого “товаришів нема” і з яким говорити слід не мовою “суплік”, — тільки мовою зброї, бо хто тягне до угод, до компромісів, той несе співвідповідальність за все доконане лихо (ст. 111), — підсумовує Данчук.

У “Боярині” Леся Українка змалювала два світи — український і московський та їхню відмінність і суперечність. Леся показала нам також загрозу, що йде від Москви для українського народу (ст. 132). Данчук слушно зауважує, що за наказом “старшого брата” “модерні Степани” викинули “Бояриню” з 10-томового видання творів Лесі Українки (ст. 133).

Авторка обговорюваної книжки зробила добру прислугу українському шкільництву в Америці та українській молоді. Було б дуже побажано, щоб прочитали її всі педагоги: і ті, хто народився поза Україною, і ті, які не мали змоги познайомитись із правдивою творчістю Лесі Українки, або не встигли цього зробити з різних причин, помінявши Батьківщину на привабливу чужину. Та, було б особливо корисно, коли б ця книжка знайшла свій шлях до читачів в Україні.

Микола Олександрович Француженко

(25. XI. 1923-28. X.2007)

Микола Француженко — відомий як Микола Вірний — багатогранна творча особистість. Він — блискучий журналіст, диктор, продюсер, редактор українських передач і закінчив свою кар'єру на становищі керівника українського відділу "Голосу Америки"; він — публіцист: автор сотень статей про життя і творчість українських письменників та діячів української культури; талановитий промовець, декламатор, майстер художнього слова; письменник — автор поезій, оповідань, драматичних творів — автор декількох книжок: "Долі", вид. "Смолоскип", Київ, 1997 р.; "Портрет поета" (про В. Барку), Рівне, Україна, 1998 р.; "Нащадок славного роду" (про Валеріяна Ревуцького), Харків, 2005 р.; "Наші долі" (художні твори, в деяких з яких розповідав про бойових побратимів-дивізійників), Ярославів Вал, Київ, 2007 р.; "Василь Стус", співупорядник і співредактор, автор вступної статті, Торонто, 1975 р. Автор десятків брошур і сотень статей. Надзвичайно широкий був діапазон діяльності і творчості Миколи Француженка-Вірного.

Микола Француженко народився 25. XI. 1923 року в місті Краснокурську на Харківщині в родині військово-технічного спеціаліста. Йому було не більше року, коли втратив матір. Батька кілька разів заарештовували, а сином опікувалися батькові приятелі. Микола успішно закінчив середню школу в місті Житомирі, і в 1941 році вчився в Харківському медичному інституті. З весни 1942 року М. Француженко — на фронті. Під час боїв за Харків був тяжко поранений і потрапив у полон, згодом став під знамена Першої дивізії Української національної армії під командуванням генерала Павла Шандрука. По закінченні війни — знову опи-

нився в полоні, в Белярії й Ріміні (Італія), а далі — в Англії. Там, у таборах, молодий вояк почав писати вірші й оповідання, які друкувалися в тижневику "Батьківщина", що виходив у таборі українських військовополонених. У Ріміні Микола Француженко виявив себе і як талановитий актор — про його успіхи згадує др. Василь Верига в книжці "Під сонцем Італії".

З Італії Микола Француженко переїхав до Англії, а потім до Німеччини. В Англії, після звільнення з полону, працював у фермера, на фабриці, в цегельні. А коли переїхав до Лондону, йому вдалося влаштуватися в комерції: став співвласником і директором підприємства з виробництва взуття.

В Німеччині М. Француженко працював у радіо "Визволення" (пізніше названого радіо "Свобода"), виконуючи обов'язки диктора, автора скриптів і продюсера (1957-1962).

Переїхавши до США, він довершив свою освіту. Від 1963 до 1967 вчився в слов'язознавчому інституті при штатному нью-йоркському університеті (SUNY), а в 1968 році у Вермонті у Norwich University здобув ступінь магістра. В роки 1962-1966 М. Француженко був керівником української редакції радіо "Свобода" в Нью-Йорку, а від 1968 до 1990 р. працював в українському відділі "Голосу Америки".

Одночасно з цим, він багато писав статей, які друкувалися в українських газетах і журналах в США, Англії та в Канаді під псевдонімом Микола Вірний.

Член Національної Спілки Письменників України, УВАН, НТШ та ін. Від 1965 до 1968 року був головою Центрального Комітету Об'єднання Демократичної Української Молоді.

Праці Миколи Олександровича можна поділити на декілька груп: статті, в яких він виступає, як журналіст і публіцист. Йому належать літературознавчі і літературо-критичні праці про Василя Барку, Івана Багряного, Василя Симоненка, Василя Стуса, Михайла Ситника, Леся Курбаса та ін. Слід відмітити і його праці на релігійні теми (понад 50): про святишого Патріярха УАПЦ Мстислава I, про три відродження УАПЦ, готував до друку "Великі Митрополити" і працю про Григорія Сковороду.

Микола Француженко написав фантастичний роман "В сусідній галактиці". Матеріалів, над якими він працював, напевно набереться на декілька томів.

Микола Француженко-Вірний помер 28 жовтня 2007 р. в м. Сілвер Спрінгс, Мериленд, а поховали його 3 листопада 2007 р. на православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавн Бруку, Н. Дж.

З Миколою Француженком-Вірним я зустрівся перший раз в Лондоні, Англія, в 1954 році на з'їзді ЦЕСУСу, в якому я брав участь як голова Національного Союзу Студентів в Бельгії. З того часу ми тісно співпрацювали і були в контакті до останніх днів.

Українська громада втратила надхненного працівника на ниві літератури і культури.

Вічна йому пам'ять.

Євген Федоренко.

ШКІЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ, ВИДАНІ ШКІЛЬНОЮ РАДОЮ

(Ціни подані в американських доларах)

МОВА Й ЛІТЕРАТУРА

Розрізна азбука і розрізні склади (3 картки)	\$2.00
Макогон, В., Денисенко, Т.: Перші кроки , Книжка вправ для вивчення абетки і слів, 1985	\$8.00
Козловський Я.: Мій буквар . 1990, 128 стор.	\$8.50
(Методичний поради́ник до нього, для вчителів)	\$2.00
Гаєвська, С.: Слово рідне . Початковий курс для англомовних клас, Н. Й., 1995, 160 стор.	\$8.00
Боднарчук, І.: Читанка I , для 2-ї кл., 2004, 88 стор.	\$7.00
Боднарчук, І.: Читанка II , для 3-ї кл., 2004, 88 стор.	\$7.00
Боднарчук, І.: Читанка III , для 4-ї кл., 2002, 92 стор.	\$7.00
Боднарчук, І.: Збірник диктантів . 40 стор.	\$2.00
Безушко, К., Читанка для 2-го р. англ. кл., 98 стор.	\$2.00
Шкільна Рада: Четверта читанка для 5-го року, Н. -Й., 1986, 152 стор.	\$6.50
Пеленський, Е. Ю.: Українська читанка для 4-го року, Н. -Й., 1962, 150 стор.	\$6.50
Ватра , читанка для V і VI класи. Друге поправлене й доповнене видання, ОПЛДМ, 2004	\$7.50
Овчаренко, М.: Золоті ворота , читанка для 7-8 року Н.-Й., 2004, 208 стор.	\$9.00
Романенчук, Б.: Вправи з граматики для нижчих клас, ч. 1, 2003	\$5.00
Романенчук, Б.: Вправи з граматики для середніх клас, ч. 2, 1998	\$5.00
Кисілевський, К.: Вивчаймо українську мову, підр. для розмов. Сер. і вищі кл. , Н.-Й., 1966, 32 стор.	\$2.00
Радзкевич, В.: Історія української літератури для вищих клас , Н.-Й., 2003, 160 стор.	\$8.50
Кислиця, Д.: Граматика української мови , ч. 1 (фонетика і морфологія), Н.-Й., 2002 р.	\$8.00
Кислиця, Д.: Граматика української мови , ч. 2 (Синтакса), Н.-Й. 1997	\$7.00
Кулакова, Н., Федоренко, Є.: Граматика української мови . Вправи до Граматики Д. Кислиці, ч. 1, Н.-Й., 2000, 176 стор.	\$11.00
Вовк, А.: Словничок-поради́ник з культури української мови , 1991, 22 стор.	\$2.50
Кисілевський, К.: Хрестоматія з української літератури , для вищих клас, Н.-Й., 1989, 149 стор... ..	\$9.00
Федоренко, Є., Мальяр, П.: Хрестоматія з української літератури XX ст. , 1997 (Друге перероблене і доповнене видання), 400 стор.	\$16.00
Кисілевська-Ткач, Л.: Українська література , нарис методики навчання у вищих класах, 1983, 95 стор.	\$7.00
Федорук, Л.: Липнева моя Україна (поезії), 1993	\$5.00

ІСТОРІЯ, КУЛЬТУРА

Черняк, Н.: Княжа доба , Н.-Й., 2003, 100 стор.	\$7.00
Черняк, Н.: Козацька доба , Н.-Й., 2000, 147 стор.	\$10.00
Лотоцький, А.: Княжа Слава , опрацювання І. Боднарчука, 1991, 80 стор.	\$6.00
Хойнацька Надія Л.: Історія України від доісторичної доби по 1340 2-ге поправлене видання, 20 лекцій для 8-ої і 9-ої клас, 1992	\$5.00
Хойнацька Надія Л.: Історія України від 1340 до 1992 р. (для учнів 9-ої, 10-ої, 11-ої та 12-ої клас)	\$5.00
К. І.: Історія України — короткий огляд для початкових клас, Н.-Й., 2006, 64 стор.	\$4.00
К. І.: Історія України для англомовних клас, Н.-Й., 1997, 64 стор.	\$4.00
Грушевський, М.: Історія України , з додатком нового періоду, 1914-1919, Н.-Й., 1990, 588 стор.	\$25.00
Крип'якевич, І., Дольницький, М.: Історія України , для вищих клас, Н.-Й., 1989.	\$10.00

Гаєцький Ю.: Новітня історія України, 1945-2001 , Н.-Й., 2002 р.	\$11.00
Лончина, Б. І.: Українська культура . Вел. Формат, Н.-Й., 2004, 64 стор.	\$7.00
Янів, В.: Нарис української культури , для вищих клас, Н.-Й., 1985, 96 стор.	\$7.00
Кольоровий атлас з історії України	\$10.00
Мірчук, І. Українська культура , 2004	\$16.00

ГЕОГРАФІЯ

Жарський, Е.: Зошит для вправ з географії : Н.-Й., 1988, 32 стор. (великого формату)	\$4.00
Оришкевич, П.: Початкова географія України і українських поселень . Н.-Й., 2006	\$8.00
Оришкевич, П.: Географічні мапи України . Н.-Й., 1970.	\$3.00
Дражньовський, Р.: Стінна фізична мапа України . Велика, кольорова. Н.-Й.	\$12.00
Мапи України : Русь-Україна, 22" x 27".	\$2.00
Контурна мапа, 38" x 50".	\$2.00
Карта України (нова з України) 29" x 20".	\$6.00
Кольоровий атлас з географії України	\$8.00
Масляк П.: Географія України , Н.Й., 2003, 212 ст.	\$15.00
Кольоровий атлас для молодших класів	\$7.00

ШКІЛЬНА ЛЕКТУРА

Багрянний, І.: Тигролови . Н.-Й., 1970, 48 стор.	\$3.00
Вовчок, М.: Інститутка . Н.-Й., 1970, 15 стор.	\$2.50
Куліш, П.: Чорна Рада . Н.-Й., 1996, 48 стор.	\$3.00
Модрич-Верган, В.: Василь Симоненко . Н.-Й., 1985, 32 стор.	\$3.00
Нечуй-Левицький, І.: Микола Джеря . Н.-Й., 2001, 32 стор. (скорочено).	\$3.00
Українка, Л.: Боярина . Н.-Й., 1999, 48 стор.	\$3.00
Франко, І.: Борислав сміється . Н.-Й., 1970, 40 стор. ..	\$3.00
Франко, І.: Захар Беркут . Н.-Й., 1999, 48 стор.	\$3.00

МАТЕРІЯЛИ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ КУРСІВ (конспекти викладів)

Жарський, Е.: Історичні основи виховання . Лекція 1. Н.-Й., 1960, 80 стор.	\$3.50
Жарський, Е.: Курс працівників дошкілля . Н.-Й., 1967, 32 стор.	\$3.00
Жарський, Е.: Нарис економічної географії України . Лекція 1. Н.-Й.	\$3.50
Жарський, Е.: Психологічні основи виховання . Лекція 1. Н.-Й., 1961, 63 стор.	\$3.50
Кисілевський, К.: Методика навчання української мови й літератури . Н.-Й.	\$4.00

АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСІБНИКИ

Шкільні каталоги	\$3.00
Шкільні денники для вчителів	\$3.50
Шкільні денники для учнів	\$3.00
Річні свідоцтва (для старших клас)	\$1.00
Річні свідоцтва (для молодших клас)	\$1.00
Річні свідоцтва для 8 кл. (кінцевої)	\$5.00
Повідомлення про успішність	\$1.00
Програма Шкільної Ради, 1981, 44 стор.	\$4.00